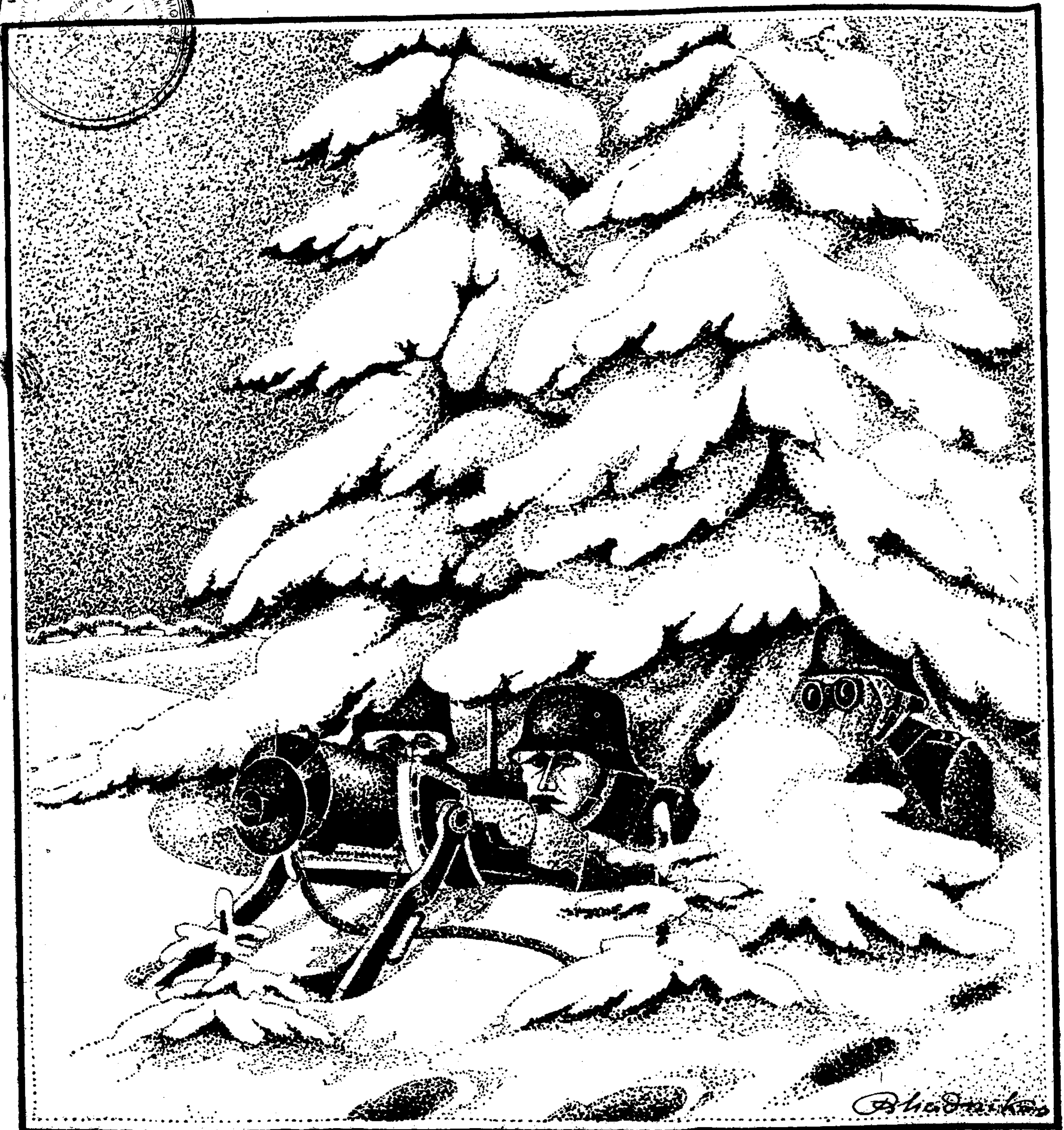
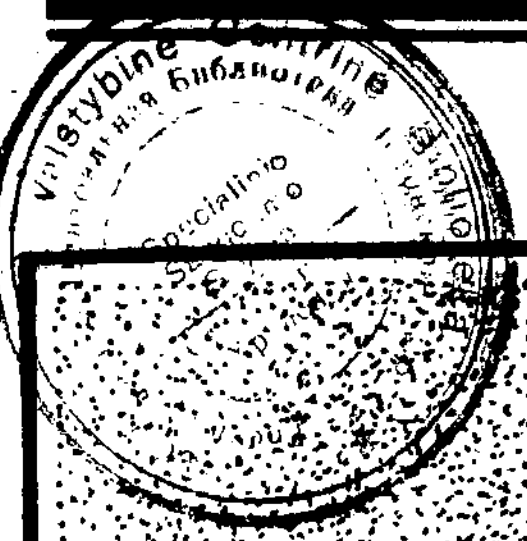

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 10

Žiemos pozicijoje.

Politikos apžvalga.

Ko Lietuva laukia iš nusiginklavimo konferencijos?

Kaip žinoma, Lietuva drauge su kitomis valstybėmis pasiuntė savo delegaciją į posėdžiaujančią dabar Ženevoje pasaulio nusiginklavimo konferenciją.

Šios delegacijos priešaky stovi užsienių reikalų ministeris d-ras Zaunius. Mūsų ministeris pasakė konferencijoje labai įdomią kalbą, kuri dėl savo rimtumo ir Lietuvos interesų ypatingumo šiuo atžvilgiu atkreipė į save visų dėmesį.

D-ras Zaunius pirmučiausia nurodė, kad lietuvių tauta per savo ilgą istoriją pergyveno savo kariuomenės laimėjimų ir pralaimėjimų. Po didžiojo karo Lietuva atstatė savo valstybę lietuvių karžygiškumu ir net turėjo susidurti su savo kaimynais, kurie jai kliudė šiuo atžvilgiu. Visai suprantama, kad lietuvių tauta sveikina konferenciją ir linki jai pasisekimo.

Nors Lietuvos ginklavimas mažai reiškia bendram pasaulio apsiginklavime, vis dėlto Lietuva yra pasiruošusi ir ši savo ginklavimą sumažinti, atitinkamai su bendros taikos idėjos pažanga.

D-ras Zaunius dar pabrėžė, kad kovos priemonių panaikinimas turi būti surištas su viešos tvarkos apsaugojimu, sutarčių gerbimo patikrinimu ir t. t. Tam turėtų būti padidintos Tautų Sąjungos ir kitų tarptautinių organų priverstinės priemonės. Čia mūsų delegacijos pirmininkas turėjo galvoj Lietuvai padarytą skriaudą Vilnių pagrobis, kuri dar ligi šiol tebėra neatitaisyta. Savo kalbos gale pabrėžė, kad Lietuva, būdama įvykusių politikos faktų auka, sveikins visas pastangas, kurios bus daromos tokiems faktams išvengti. Taip pat laukiama Lietuvos, kad tarptautiniai organai pagaliau priverstų jau padarytas skriaudas atitaisyti. Tie mūsų ministerio žodžiai atkreipė į save konferencijos ir užsienių spaudos dėmesio, kurie suprato, kad Lietuva, iš esmės pritardama nusiginklavimo idėjoms, vis dėlto nenustos kovoti už savo pagrobtųjų žemių atvadavimą.

Taigi, Lietuva nors principe (iš esmės) nieko neturi prieš nusiginklavimo įgyvendinimą, tačiau šio reikalo išsprendimas turi būti iš dalies surištas su dabartinės politinės padėties Europoje peržiūrėjimu.

Užsienių spauda apie Klaipėdos reikalus.

Užsienių spauda, ypač mūsų kaimynų laikraščiai, daug rašo apie Klaipėdos bylą Ženevoje ir jos rezultatus. Latvių ir estų spauda pabrėžia Lietuvos laimėjimą Ženevoje.

Įtakingas latvių laikraštis „Jaunakas Žinas“ siūlo sudaryti bendrą Pabaltijo valstybių frontą prieš Vokietiją, kuri visaip kenkia Latvijai (sąryšy su jos išvežimu į Vokietiją), Estijai ir pagaliau ir Lietuvai (Klaipėdos byla). Pagal minėtą laikraštį, reikia susitarti su Estija ir Lietuva, kurios taip pat pradeda suprasti Vokietijos tikslus. Jau Latvijoje ir dabar ūkininkai atsisakė pirkti Vokietijos mašinas ir reik manyti, kad ateity ir visuomenė prisidės prie šio boikoto.

Skandinavijos spauda taip pat yra palanki Lietuvai šioje kovoj dėl savo teisių Klaipėdoje.

Zymus švedų laikraštis rašo, kad Klaipėdos įvykius iššaukė patys vokiečiai. Vokiečių išsišokimas ir bendrai jų veiksmai prieš Lietuvą privertė Klaipėdos gubernatorių atstatyti Boetcherį. Jo kelionė į Berlyną slaptais tikslais, nors jisai pats yra Lietuvos pilietis, negalėjo būti daugiau pakenčiama. Be to, visiems žinoma, kad Klaipėdos vokiečiai gauna pašalpų iš Vokietijos. Nors vokietininkai stengiasi kraštą suvokietinti, vis dėlto jis lietuviškas ir jo ateitis bus lietuviška.

Danų rimčiausias laikraštis taip pasisako dėl Klaipėdos įvykių ir tarp kitko pastebi, kad Lietuva Boetcherio paleidimu nesulaužiusi Klaipėdos statuto. Pats Boetcheris savo pasielgimais nusikalto Lietuvos konstitucijai ir tuo privertė ją atstatyti.

Naujoji Prancūzijos vyriausybė laikosi senosios užsienių politikos.

Šiomis dienomis sudaryta nauja prancūzų vyriausybė. Jos galva yra žinomas prancūzų politikas Tardieu. Jis savo programoj, kurią perskaitė parlamentui, pareiškė, kad nauja vyriausybė reparacijos ir nusiginklavimo reikaluose būsianti solidari su senąja vyriausybe.

Estija siūlo Pabaltijo valstybėms sudaryti muitų konvenciją.

Estijos užsienių reikalų ministeris kreipėsi į Lietuvos, Latvijos ir Suomijos vyriausybes siūlydamas pasirašyti muitų paliaubų sutartį. Šia sutartimi kalbamos valstybės turėtų pasiza-

Minčių žiupsnys.

Kova už pavergtą Vilnių — visos tautos gyviausias reikalas. Šiandien visų laisvosios Lietuvos sūnų žvilgsnys nukreiptas pavergtosios sostinės link, kur nukryžiuotas brolis laukia pagalbos. Vilnius — mūsų žemė! Kiekvienas turi laikyti savo gyvenimo uždaviniu grąžinti mūsų Vilniuje vargstantiems broliams laisvę ir ramybę.

Jeigu tu myli brolius vilniečius, tai skaityk „Kari“. Iš jo puslapių tu sužinosi kas dedasi Vilniuje, kaip pastatytas Vilniaus reikatas tarptautinėje plotmėje, kaip reikia organizuotis ir kokiais keliais mes vadausime Vilnių.

Žentas.

Bealkolinio vyno gamyba.

L. K. Blaivybės Draugija matydama, kad labai daug vaisių kasmet lieka nesunaudotų, — sugedusius juos turi išmesti, — ir norėdama užkirsti kelią vis tebesiplatinančiam girtavimui, jau nuo seniai yra sumaniusi suorganizuoti Lietuvoje bealkolinio vyno gamybą. 1932 m. atlikti visi paruošiamieji planai, numatyta darbo sąlygos ir šiais metais imtasi realių žygių.

Bealkolinio vyno fabriką numatoma įsteigti Kaune, Liaudies namuose. Netrukus bus padaryti namuose reikalingi remontai ir su pirmomis uogomis tikimasi pradėti darbą. Blaivybės draugija rūpinasi dabar surasti žmonių, kurie paremtų šį žygį materialiai prisideddami savo pajais. Tuo būdu bus paremta krašto vaisių pramonė ir užkirstas kelias girtavimui.

Kitose valstybėse, kaip Prancūzijoje, Šveicarijoje ir Vokietijoje nuo seniai veikia bealkolinio vyno fabrikai, kurie gamina šimtus tūkstančių butelių skanaus ir sveiko gėrimo. Ir mūsų tolimi kaimynai Estai, Suomia kiek anksčiau buvo labai susidomėję šiuo klausimu, tik jų krašte per maža tėra vaisių ir dėl to reikalas buvo neįgyvendinamas.

dėti nekelti muitų tarpusavio prekyboje. Tačiau, jei pasirodytų reikalas taikyti muitų pakėlimus ir apriboti importą ir sutartį pasirašiusioms valstybėms, tai anksčiau turėtų būti susitariama, kad tokie žygiai kuo mažiau pakenktų toms valstybėms ir nevaržytų jų tarpusavio prekių pasikeitimo. Kada tokiu būdu bus stabilizuotas jų prekių pasikeitimas, galima bus pasiekti visai laisvą prekių pasikeitimą Pabaltijo valstybėse.

Sudaryta nauja Estijos vyriausybė.

Šiomis dienomis buvo sudaryta nauja Estijos vyriausybė, kurios priešaky stovi Temantas. Savo deklaracijoje parlamente (seime) ministeris pirmininkas tarp kitko pareiškė, kad nauja vyriausybė stengsis suburti visos tautos jėgas krizei nugalėti.

Kas link užsienio politikos, tai ministeris pareiškė, kad vyriausybė stengsis palaikyti, kaip ligšiol, gerus santykius su kaimynais ir rasti rinkų Estijos gaminiams.

Naujosios Estų vyriausybės galva yra karštas šalininkas Pabaltijo valstybių bendravimo idėjos ir todėl reikia manyti, kad su Lietuva bus palaikyta kuo geriausi santykiai. ypač turint galvoj, kad lenkų įtaka Estijoje paskutiniu metu žymiai sumažėjo.

Sovietų Rusija ir Japonų — Kiniečių konfliktas Mandžūrijoje.
Vokiečių spaudos žiniomis, Sovietai mano įsikišti į Japonų — kiniečių konfliktą, nes Sovietų Rusijos užsienių reikalų komisariatas yra nusiuntęs Japonijos vyriausybei notą, kurioje prašo suteikti žinių apie dabar susidariusią padėtį Mandžūrijoje ir apie rusų emigrantų veikimą tame krašte.

Washingtono gimimo 200 metų sukaktuvės.

Šiomis dienomis sukako 200 metų nuo gimimo dienos Jungtinių Amerikos Valstybių įkūrėjo George Washingtono.

Jurgis Vašingtonas išvadavo šiaurės Amerikos gyventojus iš anglų jungo ir įkūrė, dabar taip galingas, Amerikos Jungtines Valstybes. Bet tai neįvyko be žiauraus karo. Tam karui vadovavo Vašingtonas, kuris buvo ne tik politikas, bet ir gabus karo vadas.

Nežiūrint tai, kad amerikiečiai buvo silpnesni už anglus ir menkai ginkluoti, jie šį karą laimėjo. Jie karžygiškai kovoję už savo nepriklausomybę. Laimėjus karą, vadas Vašingtonas buvo išrinktas pirmuoju Amerikos Jungtinių Valstybių prezidentu. Jo atmintis amerikiečiams šventa.

Leidžia Vyr. Štabo Sp. ir Švt. Skyrius.

Redaktorius plk. Itn. Kuizinas.

Skelbimų kaina pagal susitarimą. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė, „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr. Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai.

„VILNIAUS“ sp. Kaune, Nepriklausom. aikštė 2. Telef. 776.

KARYS

LIETUVOS KARIJOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XIV metai

Kaunas, 1932 m. kovo 3 d.

Nr. 10 (666)

Didvyriškumas.

„Jei, pasirinkęs taurų žygdarbi, istengsi jį vykdyti nesvyruodamas ir jokių kliūčių nebijodamas, nors ir tektų tavo širdžiai kovoje kraujais paplūsti — nenusimink. Tavo valanda ateis — tu nugalėsi ir savo tikslą atsieksi“.

C. Mackay.

Kary, tu esi krauju ir siela Lietuvos sūnus! Tu garbingų Lietuvos didvyrių palikuonis. Dabartinis Tėvynės sargas! Tu myli savo kraštą, saugoji jį ir esi pasiryžęs jį ginti nuo kiekvieno, kuris pasikėsintų jį skriausti. Uždavinys didelis, kilnus ir garbingas! O didelius uždavinius ir darbus atlieka tik **dideli žmonės**. Tie darbai juos amžinai vainikuoja garbės laurų vainikais!

Nenusimink, kary! Tu esi didis žmogus! Jei dar nesi, gali juo būti. Tu gali atlikti garbingus uždavinius. Kiekviename iš jūsų yra tu

didybės diegų, tik suraskite ir išugdykite juos.

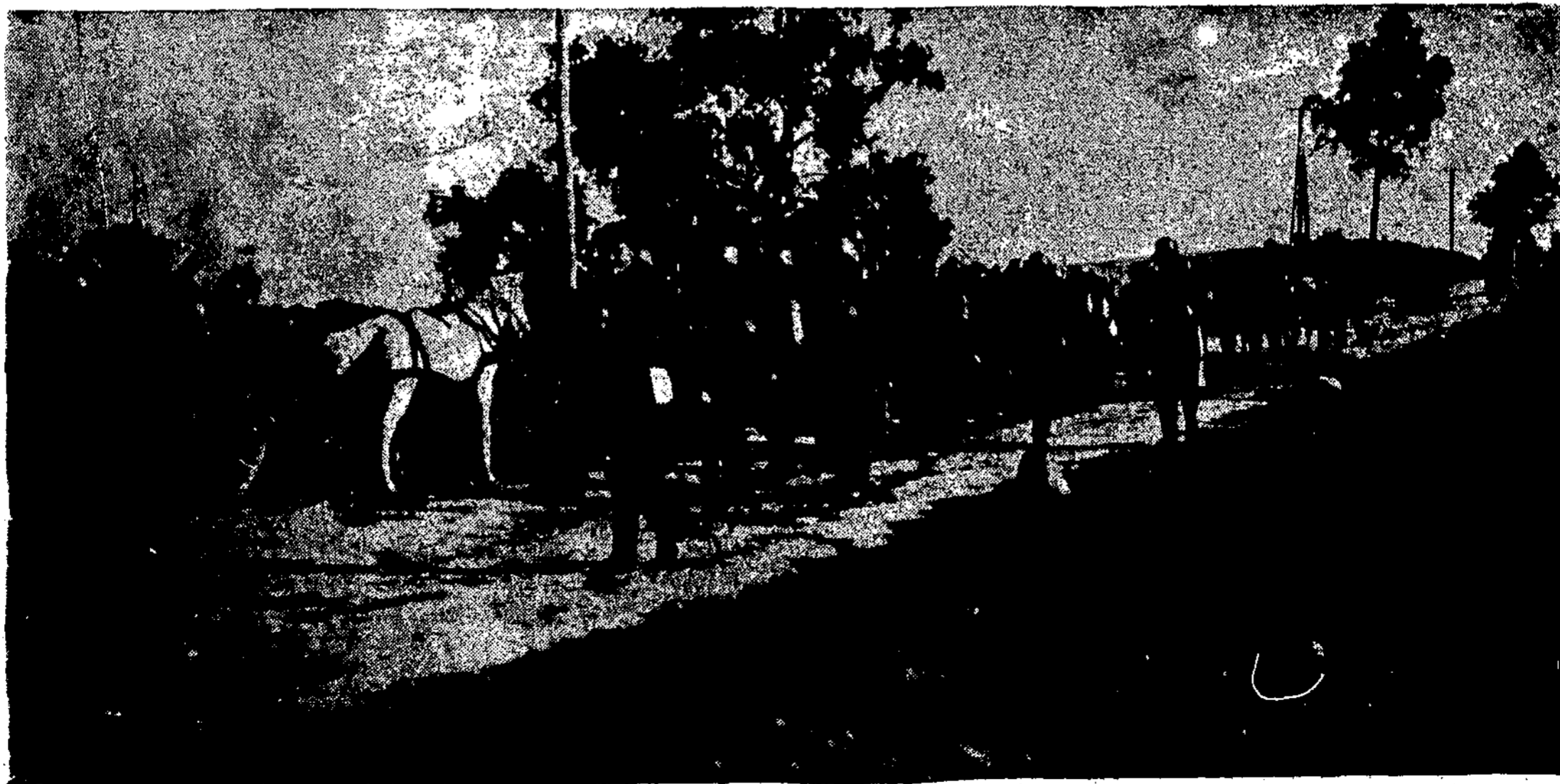
Kiekvienas didelis ir sunkus darbas yra surištas su jo supratimu, pažinimu, to darbo meile, noru jį atlikti, drąsa ir pasiryžimu ištesėti iki galo. Kiekvieną žingsnį pirmyn, ypač visai kliudomą ir trukdomą, yra nužengę tik narsūs ir stiprios valios žmonės. Jie, nesigailėdavo savęs, užmiršdavo viską, bet neišsižadėdavo švenčiausios tiesos, kuriuos jie siekdavo. Jie nenusilenkdavo net ir tada, kada prisieidavo ir mirti. Jų sąžinė ir valia neleisdavo tai padaryti. Tiesų ir drąsų žmogų baugina ne mirtis, bet gėda prieš savo sąžinę. Geriau tūkstantį kartų mirti, negu mesti teismus ir garbingas uždavinys!

„Kuris nebijo mirties, tas nieko nebijo... Gera ir tauri mirtis yra

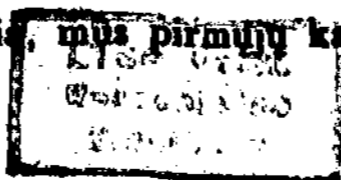
geresnė ir nepalyginamai garbingesnė už netikusį gyvenimą“. „Ilgiausias gyvenimas ne visada yra geriausias ir naudingiausias“ — sako John Eliotas, eidamas į kar-tuves.

Tik prisiminkime, koks žavėtinai didvyriškumo pavyzdys yra toji lietuvaitė, kuri išgelbėjo, save aukodama, Vytautą Didįjį iš Krėvos pilies kalėjimo. Ji, suprasdama didelį Tėvynės pavojų, aukštų Tėvynės meilės idealų vedama, aukoja savo gyvybę ir išgelbsti Vytautą! Jos uždavinys buvo didelis! Ji nusprendė, pasiryžo ir... ištesėjo... Ji suprato, kad jos mirtis yra vertingesnė tautai, negu jos gyvenimas. Štai tikras didvyriškumo pavyzdys!

Ogi mūsų Vytautas Did., atiduodamas kryžiuočiams įkaitu, kaip

Nors mažas skaičiumi, bet galingas dvasiai, mūsų pirmųjų karių būrelis žygiuoja į frontą (1919 m.).

garantija, kad jų nepuls, savo brangiausius sūnelius, ar ne aukojo savo šeimos laimę tautai? Ar ne viską jis paaukojo didiesiems tautos idealams?! Bet kodėl taip pada-

tis dirbti, yra tuščias dalykas. Žmogus turi įprasti pasitikėti savo paties jėgomis ir vyriškumu.

Plutarchas pasakoja apie vieną makedonų karalių, kuris pačioj

Kautynės miške.

Baužos foto.

rė? Galėjo to ir nedaryti. Juk tėvo ranka šiame žygyje virpėjo. Taip. Bet čia vyriškumas, drąsi ir tvirta valia nugalėjo.

Pasakysite — taip, tai atsitiko nepaprastose istorijos aplinkybėse; taip atsitikti kasdien negali. Mes, nors ir kažin kaip norėtume, didvyriais netapsime. Tai netiesa!

Didvyriškumo gali būti ir kasdieniame gyvenime, lygiai taip pat, kaip ir istorijoje. Tiesumas darbuose ir žodžiuose, teisingumas, žodžio išlaikymas, kuklus mandagumas, pareigų atlikimo sąžiningumas ir t. t. ir yra kasdienio gyvenimo didvyriškumo pažymiai. Jei tavo žodžius lydės darbai, savo pasielgimais nieko nenuskriausi, o dar padėsi kur galėdamas, ką prižadėsi, nors ir kažin kaip būtų sunku ir nepatogu, ištesėsi, kukliai ir mandagiai visur elgsies, skirtas pareigas, ar jos bus didelės, ar mažos, tiksliausiai atliksi — tai jau tavyje reiškiasi didvyriškumo žymės. Nors iš pradžių, kol užgrūdinsi savo valią, turėsi sunkių dvasios kovų, bet šituo būdu tu tik išdirbsi savo charakterį. O charakteris gali būti tvirtas ir galingas tik tada, kada žmogus pats save energingai tvarko. Valia, svarbiausia charakterio jėga, turi būti auklėjama įpratimais ryžtis. Ryžtumas įgalina žmogų pasilikti tvirtą, o nuolaidumas, kad ir menkiausias, dažnai tik yra pirmas žingsnis nusmukti žemyn. Kreiptis į kitus pagalbos, ką nors ryžtan-

kovos smarkumoj, palikęs kovos lauką, nukeliavo į netolimą miestą Herkului aukų aukoti. Tuo tarpu, kada tas karalius maldavo dievų pagalbos, jo priešininkas, Povilas Emilis, kalaviju stengėsi nugalėti, ir tikrai nugalėjo.

Panašų atsitikimą pasakoja ir mūsų tautos istorija. Prisiminkime tik Žalgirio kovą (1410 m.). Prieš pat kovą buvo pastatytas altorius ir atlaikytos pamaldos. Meldėsi Vytautas, Jogaila ir visi krikščionys kareiviai. Po mišių Vytautas surikiavo pulkus, patikrino dalis, o Jogaila iš palapinės dar nesirodė, vis meldėsi. Pačiam kautynių įkarštyje, kada lenkų kareiviai pradėjo trauktis, Vytautas turėjo šokti palapinėn ir kviesti Jogailą, kad jis eitų savo kareivius drąsinti. Todėl ir čia, jei ne Vytautas, kažin kada Jogaila būtų perstojęs prašyti Dievą pagalbos?... ir būtų, tikriausiai, pralaimėjęs.

Taip ir kiekvienas žmogus, ypač karys, turi būti drąsus ir pasitikęs savimi.

Karys turi veikti savo paties jėgomis, galvoti savo paties protu, išugdyti savo nuomonę ir įsitikinimus. Ką iš savo vadų girdėjai — suprask (nesupratęs, klausk.), supratęs išsąmonink, visa įliek į savo protą ir sielą. Yra sakoma, kad tas, kuris nedrįsta pats apie tai pradėti galvoti — yra baily; kuris nenori galvoti ir to daryti — yra tinginys, — ir, pagaliau, kuris nesugeba to daryti — yra kvailys.

Svarbiausia viso to priežastis yra, kad dažniausiai trūksta ryžtumo, drąsumo ir patvarumo.

Tik tvirti ir drąsūs žmonės veda pasaulį pirmyn, jam nurodo kelią ir jį valdo. Silpnavalis ir bailys po savęs nepalieka jokių pėdsakų, o energingo žmogaus gyvenimas pasilieka vyriškumo žiburiu kartu kartoms.

Energija, kurios pagrindas yra valia, padaro ir padarydavo stebuklą. Geležinė valia yra didžiausias ramstis į didžiuosius žygdarbius. Drąsus, tvirtos valios karys eis prieš savo, nors galingesni, priešą, kaip Dovydas prieš Galiotą, ir jį nugalės. Žmogus dažnai įveikia kliūtis, tik tikėdamasis jas nugalėti.

Tvirtos valios ir energingo charakterio, kad ir menkesnių gabumų, žmogus daug daugiau gali nuveikti ir gero pasiekti, negu didelio protinio išsilavinimo, bet be valios ir energijos. Vyriškumas ir energingas pastovumas įgalina žmogų nugalėti net tokias kliūtis, kurios atrodo nenugalimos.

Kovose dėl nepriklausomybės ir mums atrodė pasakiškai didelės kliūtys, nenugalimos, tačiau ryžtumas, didvyriškas pasiaukojimas, energinga valia mūsų žygius vainikavo ne laurais, bet nepriklausomybės ir laisvės vainiku!

Tenka pabrėžti, kad didvyriškumas yra viena iš reikalingiausių sąlygų žmogui, o ypač kiekvienam kariui. Pl č.

Daina.

Ei, kuopa! Užtrauksim dainą —
Tesuš šilai!
Te jos aidas skleidžias, eina
Anksti ir vėlai!
Ei, garsiau! drąsiau! Štai—miškas!
Medžiai net linguos!
Ek, dainų aidai nutiško
Miestuos ir laukuos!
Ten, namie, palikom mielą —
Ilgisi širdis.
Na, dainužė!... Na, dar vieną —
Skausmą užgesys.
Rausta skruostai, plaka širdys —
Skamba mūs daina!
Dvasią atgaivins, pagirdys
Mūs giesmė jauna.
Ek, senoji motinėle
Kad išgirstų mus!
Tai žinotų, koks laimingas
Jos brangus sūnus.
Su daina taip linksma, miela
Žengt nenuobodu:
Linksmos akys, linksma sieloj!
Marš! Viens, du; viens, du!
J. Mikulevičius

„Latvijas Kareivio” redaktoriūs Lietuvoje.

Dar 1929 m. birželio 15 — 17 d. buvo į Lietuvą atvykę ir viešėjo Kaune keli latvių karo spaudos atstovai: gen. št. plk. Jeskė, plk. Šenfelds, plk. ltn. Plensners ir kpt. (dabar plk. ltn.) Mednis. Dar prieš tai, tą patį metų kovo 21 d., buvo į Latviją nuvykę mūsų karo spaudos atstovai: plk. ltn. Laurinaitis, plk. ltn. Steponaitis, mjr. Balčiūnas ir kavalerijos štabo viršininkas kpt. Kriaunaitis. Vadinas, dar prieš tris metus šių dviejų brolišku (lietuvių ir latvių) tautų įžymesnieji karo spaudos atstovai pradėjo aktingiau rūpintis vienas kitą geriau pažinti, užmegsti atitinkamus santykius ir, kiek leidžia sąlygos, arčiau susirišti. Tai, žinoma, taip pat daug kas pareina ir nuo atskirų asmenų. Apgalvoti ir gerų norų kupini abiejų kariuomenių atstovų santykiai ir kitas kito arčiau pažinimas gali žymiai pastūmėti pirmyn prie artimesnio šių tautų bendradarbiavimo ir glaudesnio susirišimo.

Po minimų 1929 m. mūsų ir latvių karo spaudos atstovų vizitų ir revizitų (lankymosi vienu pas kitus), pasirodo ir atskiri karo spaudos atstovai nepamiršta kiti kitus aplankyti ir tuo geriau susipažinti ne tik tarp savęs, bet ir kiti kitų karo spaudą ir, apskritai, karišką gyvenimą. Pernai privačiai Latviuose viešėjo „Mūsų Žinyno” red. plk. ltn. Steponaitis. Šiomet vasario 26 — 27 d. lankėsi Lietuvoj latvių kariuomenės dienraščio „Latvijas Kareivio” redaktoriūs plk. ltn. Plensners, kuris yra buvęs Lietuvoj ir 1929 m. delegacijos tarpe. Plk. ltn. Plensners anksčiau yra redagavęs latvių žurnalus „Militaru Rakstu Krājums” ir „Aizsargs”, o nuo š. m. sausio 26 d. redaguoja „Latvijas Kareivī”, kuri jis yra išteigęs ir pirmuosius 4 metus redagavęs. Dabar plk. ltn. Plensneriui vėl pradėjus redaguoti „Latvijas Kareivī”, krinta į akis kėlimas aikštėn glaudesnių Pabaltijo valstybių ryšių užmezgimo idėja.

Vasario 26 d. rytą, 5 val. 30 min., plk. ltn. Plensners atvyko traukiniu iš Rygos į Kauną. Stoty jį sutiko Latvių karo atstovas Lietuvoj plk. ltn. Žyds, e. „Kario” redaktoriaus p. plk. ltn. Kuizinas, „Trimito” redaktoriūs J. Kalnėnas ir mūsų universiteto studentų atstovai. Pasirodo, plk. ltn. Plensners nesvetimas ir studentams: jis re-

daguoja ir latvių studentų laikraštį.

11 val. svečias aplankė mūsų vyriausio štabo II skyriaus, spaudos ir švietimo skyriaus ir generalio štabo valdybos viršininkus. 12 val. aplankė krašto apsaugos ministerį. Apsilankius pas kr. aps. ministerį, svečias buvo dekuotas (iškilmingai įteiktas) D. L. K. Gedimino 3 laipsnio ordinu. Jis, ir taip pat gen. št. plk. Jeskė, latvių kariuomenės vado štabo mokymo skyriaus viršininkas (1929 m. taip pat lankėsis Lietuvoj), buvo apdovanoti D. L. K. Gedimino 3 laipsnio ordinais š. m. vasario 16 d. šventės proga.

Įteikimo metu krašto apsaugos ministeris plk. Giedraitis latviškai

„Latvijas Kareivio” redaktoriūs
plk. ltn. Plensners.

pasveikino plk. ltn. Plensnerį, kai po draugingos valstybės ir giminingos tautos karo spaudos atstovą, ir taip pat seną mūsų draugą ir savo pažįstamą. Ponas ministeris savo kalboj tarp kitko pabrėžė ir didelę spaudos reikšmę lietuvių ir latvių valstybių glaudiams ryšiams užmegsti.

12 val. 30 min. svečias apsilankė Šaulių Sąjungoj pas pirmininką ir viršininką, ir taip pat „Trimito” redakcijoj. Per vizitus Vyriausiam Štabe svečią lydėjo spaudos ir švietimo skyriaus plk. Šarauskas ir Latvių karo atstovas Lietuvoj plk. Žyds, o Šaulių Sąjungoj — e. „Ka-

rio” redaktoriaus p. plk. ltn. Kuizinas ir plk. Žyds. Be to, svečias aplankė ir mūsų jubiliejinę periodinės spaudos parodą.

14 val. 30 min. gen. štabo valdybos viršininkas gen. ltn. Gerulaitis svečiui pagerbti suruošė Karininkų ramovėj priešpiečius. Priešpiečiuose, be svečio ir šeimininko, dar dalyvavo plk. Šarauskas, plk. ltn. Kirlys, plk. Birontas, plk. ltn. Laurinaitis, plk. ltn. Steponaitis, plk. ltn. Kuizinas, Šaulių Sąjungos centro valdybos pirmininkas A. Žmuidzinavičius ir viršininkas plk. ltn. Kalmantas, ir latvių plk. ltn. Žyds.

19 val. 30 min. svečias, plk. ltn. Laurinaičio ir Šaulių Sąjungos tautinio auklėjimo ir propagandos skyriaus vedėjo p. Daudzvardo lydimas, žiūrėjo Valstybės Teatre „Gulbių ežero” baleto.

Kitą dieną svečias aplankė vyriausio štabo viršininką ir lankėsi Vytauto Didžiojo Karininkų kursuose ir kt. Karo ligoninėj aplankė ir sergantį „Kario” redaktorių mjr. Balčiūną

17 val. buvo arbatėlė pas Latvijos karo atstovą Lietuvai plk. Žyda. Arbatėlėj dalyvavo, be visų tų asmenų, kurie vakarykščią dieną dalyvavo gen. štabo v-bos viršininko gen. ltn. Gerulaičio suruoštuose priešpiečiuose, dar ir šie asmenys: krašto apsaugos ministeris plk. Giedraitis, vyriausio štabo viršininkas gen. ltn. Kubiliūnas, plk. Štencelis, plk. Skučas, gen. št. plk. ltn. Grinius, Latvių atstovybės Lietuvoj nariai, J. Kalnėnas ir kt. Arbatėlės metu buvo jaučiama dalyvių tarpe nuoširdi ir draugiška nuotaika.

Vasario 28 d. svečias traukiniu išvyko atgal į Rygą. Į stotį svečio palydėti susirinko spaudos ir švietimo skyriaus viršininkas ir karininkai, Šaulių S-gos štabo atstovai, Latvių įgal. ministeris Lietuvai p. Liepinš, plk. Žyds, kiti Latvių atstovybės nariai ir mūsų universiteto studentų atstovai. Nuoširdžiai atsisveikinus, 10 val. 45 min. svečias išvyko iš Kauno.

B t k s.

Karys ir karo technika.

Paimkime dabar bet kurį laikraštį. Visur rasime ilgiausius straipsnius apie krizę. Krizė palietė visų kraštų, visų valstybių ekonominę būklę. Atsirado milijonai bedarbių. Turtingos valstybės, pav., Anglija ir kitos, labai susirūpinusios ir ieško kelių ir būdų dabartinei būklei pakeisti, nes priešingu atveju gresia pavojus.

Ir kas čia kaltas? Kalta technika. Technika — žmogaus padarinyš. Su jos pagalba žmogus nugalėjo gamtą. Įvairios mašinos pakeitė žmogaus rankas, palengvino jo darbą. Tačiau žmogus pasidarė mašinos vergas. Daugybė žmonių liko be darbo, nes ten, kur anksčiau dirbo dešimtys, šimtai darbininkų, dabar pakanka vienos ar keleto mašinų. Technika kasdien vis tobulėja. Vis daugiau ir daugiau išstumia žmonių iš fabričių ir dirbtuvių. Ne vienas klausia, kas bus toliau? Ko sulauksime? Ypač tuo susirūpino pramonės kraštai. Tūli mokslininkai pranašauja liūdną ateitį. Štai vienas vokiečių mokslininkas (Spengler) savo veikale rašo: „Dabartinis mūsų nedarbas nėra praeinanti krizė, bet neišvengiama katastrofos (žlugimo) pradžia. Ir mums belieka viena garbinga pareiga: ramiai, be vilties, be pagalbos, be optimizmo, kuris yra ne ka kita, kaip bauštumas, laukti savo galo“.

Žinoma, mums, kariams, tas klausimas rūpi tiek, kiek jis susijęs su karu. Apie pasaulio žlugimą, apie mokslininkų pranašavimus bei spėliojimus nekalbėsime.

Kiekvienam gerai žinoma, kad technika turėjo ir turi įtakos karui. Tarp karo veiksmų — politikos, ūkio, kariškos dvasios, padedamųjų priemonių ir k. — technika stovi pirmoje vietoje. Kiekvieną kultūros laimėjimą, kiekvieną naują išradimą žmogus tuojau pritaikydavo karui.

Technikos atžvilgiu karo istoriją galima skirstyti į keletą laikotarpių.

Pirmą laikotarpį kare dalyvavo vien žmogaus jėga. Svarbiausi ginklai buvo: kirvis, lazda, akmuo, lankas. Mechanika buvo pritaikyta tik lankui. Su templos pagalba svaidydavo strėles.

Antrą laikotarpį, kuris maždaug apima 2.000 metų prieš Kristaus gimimą ir 1.500 metų po Kristaus, jau dalyvauja gyvulių ir mechanikos jėgos. Arklys ir kuprys (verbliūdas) tampa jojamais gyvuliais. Daugiausia naudojami arkliai. Jie svarbiausi žmogaus padėjėjai kare. Be arklių ir kuprių, naudojami drambliai, asilai, mulai, šunės ir karveliai. Žmogaus jėgai sustiprinti vartojamos mašinos. Karo lauke pasirodo tam tikri karo vežimai. Apgulant pilis vartojamos ardomosios ir mėtamosios mašinos, mūradaužiai (taranai), priedangos, bokšteliai. Iš jų paskum išsirutulijo specialūs karo prietaisai, katapultos, balistos, kilnojami bokštai ir k.

Trečią laikotarpį jau vartojama chemijos jėga, kuri karui padarė ypač didelės įtakos. Šis laikotarpis prasidėjo nuo XIV amžiaus, kai buvo išrastas parakas. Paskum atsirado įvairios sprogstamos medžiagos. Pagaliau didžiojo karo metu pradėta vartoti nuodingos dujos.

Didžiojo karo metu prasidėjo ketvirtasis laikotarpis, kurį galima vadinti automotoriniu. Jo padariniai yra: lėktuvai, orlaiviai, šarvuočiai ir tankai.

Dabar prasideda penktasis laikotarpis. Tai yra laikotarpis elektros jėgos, kuri iki šiol buvo vartojama tik kliūtims (vielų tvoroms) įelektrinti, pranešimams siųsti ir apsišviesti. Dabar ją norima pritaikinti ir kitiems, grynai karo reikalams. Šį laikotarpį taip pat kyla klausimas, kaip bakteriologiją pritaikyti karui. Nematomi gyvūneliai, bakterijos, žudys žmones.

Jau didžiojo karo antroje pusėje pasirodė ginklai, mašinos ir dujos, kurių anksčiau nebuvo. Kovojo žmogus prieš žmogų, mašina prieš mašiną, medžiaga prieš medžiagą. Tačiau žmogus su savo fizinėmis ir psichinėmis ypatybėmis pasiliko karo nešėjas ne tik kaip kovotojas, kuris valdo mašiną, žmogaus proto sukurtą ir jo rankų padarytą, bet ir kaip kovotojas, kuris žmogaus kūrinis nugalė. Fiziškai ir mechanškai jėgai priešinasi žmogaus dvasinės jėgos, nors technikai žengiant pirmyn jo dalyvavimas kautynėse vis sunkėja. Taigi jo, kaip kovos nešėjo, kovotojo, reikšmė pasilieka ta pati. Žmogus ir medžiaga šių dienų kautynėse papildė vienas kitą. Žmogus negyvai daiktybei, medžiagai, duoda savo gyvybės.

Kaip kariauta seniau.

O taip kariaujama dabar.

Žmogaus proto dėka atsirado prietaisai (sunkioji ir sunkiausioji artilerija, tankai, šarvuoti lėktuvai), kurie pasiekia toli esantį priešą, sunaikina jo jėgas arba susilpnina tiek, kad jas pribaižia pėstininkų puolimas. Žmogus, prisidengęs šarvais, sėdėdamas tanke, griauna kliūtis, kulkosvaidžiais ir patrankomis žudo priešus. Negyvas kulkosvaidis drąsaus ir narsaus kovotojo rankose nugali daugybę priešo kovotojų.

Ir štai šios negyvos medžiagos padarynės lemia kautynių laimėjimą. Tačiau jų galybė glūdi ne jose pačiose. Tatai pareina nuo žmonių, kurie jas valdo.

Seniau kautynės nulemdavo kovojimas iš arti. Ir didžiojo karo pradžioje vyravo pėstininkų puolimai. Bet 1918 m. pavasarį kautynių vaizdas pasikeitė. Buvo kovojama iš tolo. Paskutinės kautynės buvo grynai artilerijos kautynės. Pėstininkai puldavo tik tada, kai jau priešą artilerija nutildavo; vadinas, priešas jau būdavo nugulėtas tolimųjų ginklų.

Tačiau vis tiek viešoji kariško pasaulio nuomonė tvirtai tebesilaiko pėstininkų puolimo. Moderniškoji karo technika tobulina šarvavimą ir motorizavimą, kad kautynėse kariai būtų kiek galima daugiau apsaugoti ir kad galėtų greitai judėti. Svarbiausias uždavinys jų laukia artimose kautynėse. Ir ateities kare, gal būt, šarvuočiai ir tankai, slinkdami vienas po kito vilnimis ir pridengdami pėstininkų vilnis, turės suvaidinti svarbiausią vaidmenį. Todėl šių dienų taktika stengiasi kuo daugiausia išnaudoti šarvą ir motorą. Aviacija ir elektra, kurios tolumo veikimo problema gal būt netrukus bus išspręsta, atskiram kovotojui, kaip šių laikų didvyriui, stato didelių reikalavimų.

Šių dienų mokslas ir technika ateities karą tiek išplės, kad skirtumo tarp aktyviųjų kovotojų ir neaktyviųjų piliečių, tarp karo lauko ir užpakalio nebus. Kautynėse dalyvaus visas kraštas, visa tauta. Lėktuvai mėtys bombas, naikins svarbiausius priešų įrengimus ir pastatus, dujomis nuodys didžiųjų miestų gyventojus. Oro apsauga ir miestų statyba turės prisitaikyti ateities karui. Karo lauke nebedalyvaus gausingos kariuomenės, kaip tatai buvo didžiojo karo metu. Pakaks, palyginti, nedidelių operatyvinių grupių, negausingos kariuomenės. Tačiau ši kariuomenė turės būti gerai aprūpinta technikos prie-

monėmis, gerai išmokyta ir visiškai parengta savo uždaviniui atlikti. O krašto apsaugai bus reikalinga daugybė žmonių. Krašto gynime turės dalyvauti visa tauta, visi piliečiai. Kai kurios valstybės jau prie to ir rengiasi. Pav., šiomis dienomis laikraščiai praneša, kad Italijoje paskelbtas naujas karo prievolės įstatymas, kuris įpareigoja visas organizacijas ir visus piliečius iki 70 metų amžiaus, o taip pat ir moteris, karo metu ginti kraštą nuo priešų ir visiškai pasiduoti karo vadybai.

Taigi karo žinovai tvirtina, kad ateities karas bus tautų karas. Visur plačiai skelbiama taikos idėja, nusiginklavimo konferencijos karo nepanaikins. Visa tai daroma, kad galima būtų pridengti savo pasirošimą karui.

Iš to kas anksčiau pasakyta, aišku, kad šių dienų karo technika keičia karo formą, žmogui stato naujų reikalavimų, tačiau jo nuo karo neatleidžia.

Vėliava plesdeno...

Prie mano lango tautos vėliava,
Tyliai skėtojos, tyliai plesdeno...
Į mano sielą įdiegė mintį,
Kuo esam šiandieną, kuo buvom nuo seno...

Ji sekė man pasaką ilgą be galo:
Žavėdama sielą, širdį graudino:
Jei esame laisvi, tai maža šiandieną,
Vergauja juk Vilnius, sostas Gedimino!

O ten pajūryje į švyturį mūsų,
Dvigalvis erelis pasalomis tyko...
Tenai viešpatauti, tenai jam plasi...
Matyti, dar noras visai neišnyko.

Man ji prašnabždėjo: budėki lietuvi,
Sau kardą galaski ir ugdyk idėją:
— Lai Perkūnai tranko, lai pasaulis griūna,
Mūsų Vilnius buvęs, šiandieną tebūnie!

VI. Dilka.

Seniau ir dabar.

Šių metų vasario 16 d., stovėdami Vyriausio Štabo salėje apdovanojamų D. L. K. Gedimino ordinų karininkų tarpe, atsiminiau tolimą 1916 m. rudens dieną, kada mes, keli rusų armijos kariai, susirinkę Lucke, dalies štabo raštinėje, laukėme apdovanojimo šv. Jurgio ordinais ceremonijų. Čia pat pro langą buvo matyti Lietuvos kunigaikščio Liubarto pilies griuvėsiai, kurie priminė man, kad čia 1429 m. Vytautas Didysis buvo sukviestas garsų tų laikų Europos valdovų suvažiavimą svarbiais politikos reikalais. Prisiminiau, kad tais laikais Lietuva buvo didelė ir galinga valstybė, kad jos žemės tęsėsi nuo Baltijos iki Juodųjų jūrų... Bet dėl klastingos lenkų apgaulės ir Jogailos silpnos valios Vytautas Didysis negalėjo savo tikslų atsiekti — užsidėti sau karališką vainiką ir tuo atpalaiduoti Lietuvą nuo visų ryšių su Lenkija. Todėl, žūdama Lenkija, pražudė ir Lietuvą. Dėl tų istorijos aplinkybių mums, Vytauto palikuonims, dabar prisieina svetimiams tarnauti, svetimus reikalus ginant aukoti savo gyvybę net tose vietose, kur anais laikais Vytauto armijos žirgai žemelę mynė. Trumpai tą visa atsiminus sunkus skausmas suspaudė man širdį, kad mes dabar turime tarnauti savo priešams. Jeigu viskas būtų įvykę pagal Vytauto Didžiojo norą, tai, be abejo, mums, lietuviams, nereikėtų svetimiams vergauti, o tarnautumėm savo kariuomenės eilėse ir gintume tik savo Tėvynės reikalus... Tas mano svajones nutraukė rusų komanda — „ramiai“, — nes atvyko dalies vadas įteikti mums ordinus. Bet man nebemalonu buvo priimti svetimą mano širdžiai ir sielai ordiną, o vien svajojau apie tuos garbingus Lietuvai laikus ir prašiau Aukščiausiąjį gražinti Lietuvai nors dalelę to, kas buvo senovėje prarasta. Nors ne mums, tai nors mūsų palikuonims nebereikėtų svetimiams vergauti ir už jų reikalus gyvybę aukoti. Liūdna buvo ta diena man, nors kiti apdovanoti draugai džiaugėsi ir linksminosi. Man nebuvo kam atverti savo liūdesio paslapties, nes apdovanojimą tarpe buvau tik vienas lietuvis.

Kadangi buvau pergyvenęs 1905 metų sukilimą Lietuvoje ir, nors dar jaunutis būdamas, šiek tiek ir pats jame dalyvavau, tai to sukilimo reikšmė ir siekimai man buvo žinomi. Todėl ir dabar, būdamas Lucke, dažnai užeidavau į Liubarto pilį ir čia, atsėdęs ant tiek šimtmečių išstovėjusių plytų ir akmenų, kurie rodė anų laikų Lietuvos galybę, svajodavau apie tai, kad gal šis baisusis karas sutriuškins rusų caro galybę ir, gal būt, Lietuvai sužibės laisvės saulelė... Bet mano svajones užtemdydavo padėties tikrovė, nes gerai žinojau, kad Lietuva jau nuo 1915 m. pateko į buvusių dar aršesnių Lietuvos priešų — kryžiuočių palikuonių rankas, kurie, jeigu laimės, vargu bus švelnesni. Tokios mintys vargino mane prieš 16 metų Lucke. Dabar, stovėdamas Vyriausio Štabo salėje, prisiminiau aną liūdną 1916 m. apdovanojimo dieną ir palyginau tuos du didelius skirtumus. Trūksta žodžių išreikšti tą jausmą, kurį man teko pergyventi dabar. Todėl klausantis krašto apsaugos ministerio žodžių Nepriklausomybės šventės ir apdovanojimo proga iš susijaudinimo džiaugsmo ašaros nuriedėjo man per skruostus, kad anų laikų mano beviltiškos svajonės taip greit išsikūnijo. Ne tik mūsų palikuoniams, bet dar man pačiam tenka didelė garbė iš savo, jau Nepriklausomos valstybės,

Prieš 13 metų.

Mūsų pirmųjų karių kovos už Nepriklausomybę šiandien duoda daug kilnių pasiaukojimo pavyzdžių. Kovo m. 4 d. sueina 13 metų, kai buvo išvyti bolševikai iš Baisogalos. Tekalba už mane baisogaliečių lūpos. Štai ką sako vienas 70 m. senukas: — Pas mus yra paprotys per Užgavėnes, pasikinkius arklius, pasivažinėti puikiu žiemos keliu. 1919 m. kovo 4 d. kaip tik buvo Užgavėnės. Vieškeliu ir per kaimą nenuskambėjo nė vienas varpelis. Ir kaip važinėsies, kad bolševikai Baisogaloj. Drašiai šeiminkauja po kaimus ir išveda iš tvarto paskutinius galvijus. Bet štai pavakariais pasigirsta tankūs šūviai. Mes nekantrūs. Ar pasiseks mūsų vaikams (suprask, savanoriams) juos iškrapštyti. Ir tą patį vakarą Baisogaloj bolševikų nebebuvo. Kai tik pasiekė laiminga žinia mano ausis, pasikinkiau porą bėroku, susodinau savo sūnaus vaikučius ir pasileidom per kaimą. Pasigirdo ir kitur varpelių skambėjimas.

Šis naivus senuko pasakojimas apibūdina tikro lietuvi — kaimiečio džiaugsmą. Bet surinkus faktus, pasirodo, kad iš šio žygio yra ko tikrai pasidžiaugti.

Baisogaloj, tarp storų dvaro rūmų, daugiau kaip šimtas bolševikų. Jie jaučiasi pakankamai apsisaugoję. Apylinkėj pradeda dirbti tikrai bolševikiškus darbus. Bene pirmučiausia apiplėšė Šarauskus (pulk. J. Šarausko tėviškę). Ir kaip jie neplėš. Trys Šarauskai Lietuvos kariuomenėj. Čia jie dažnai neprašyti „svečiai“. Pasitaikė taip, kad ir kovo m. 4 d. bolševikai buvo atvažiavę panašiu tikslu. Jiems bešeimininkaujant, į kiemą įvažiuoja pora lietuvių vežimų. Bolševikai viską metę spėjo sprukti miškan. Jie, kaip pasirodo, į Baisogalą ir nebegrižo, bet nuklydo kita linkme į Šeduvą. Nuo Šarauskų tėviškės ir prasidėjo Baisogalos puolimas. Atstumas 2½ klm.

Galima suprasti, kiek buvo lietuvių kareivių, kad su ginklais sutilpo dviejuose ūkininkų vežimuose. Šliauždami drėgnais grioviais, prisiartino netoli Baisogalos. Atidengė smarkią ugnį. Bolševikai netikėtai užklupti sumišo. Kaip pasakoja baisogaliečiai, dauguma griebės krauti savo daiktus į roges, o likusieji — atsišaudyt. Bet kilnus lietuvių savanorių saujelės pasiryžimas laikėsi vieningai ir nepabūgo dešimteriopai gausingesnės bolševikų šautuvų ir kulkosvaidžių ugnies. Po įtempto kelių valandų puolimo, Baisogala buvo lietuvių rankose. Iš lietuvių pusės aukų nebuvo. Kur sužeidė pirmą savanorį vejant bolševikus, ten griovy, prie storo vienišo beržo, stovi kuklus akmuo su atitinkamu užrašu. Pagal gyventojų pasakojimus, bolševikų buvo keli nukauti, bet išvažiuodami Šeduvos link išsivežė.

Čia, jei jums, kariai, tektų apžiūrėti stiprius Baisogalos dv. mūrus, tikrai pasakysite, kad be patrankų neįmanoma nieko padaryti. O pirmieji kariai per pasiryžimą, matome, kokius sunkius uždavinius sugebėjo atlikti. O tokių pavyzdžių iš anų taip neramių dienų daug randame pirmųjų karių gyvenime.

Balys Gdž.

ministerio rankų priimti Respublikos Prezidento teikiamą brangią ir lietuvių širdžiai malonią dovaną — D. L. K. Gedimino ordiną.

Dabar dar lieka tik vienas troškimas, kad tektų man ir visiems čia susirinkusiems netrukus išvysti laisvą D. L. K. Gedimino pilį Vilniuje, kurią 1920 m. spalio 9 d., skaudžios lenkų apgaulės verčiami, turėjome palikti.

Kpt. P. B.

Karo mokykla ir dainos.

Karių nuotakai pakelti muzika yra geriausia priemonė. Tatoi gerai suprato dar senovėje didieji karo vadai.

Kur tik pasirodo kariuomenė, tai be muzikos ir dainų neapseina: karius lydi orkestro garsai arba pačių karių dainuojamos dainos.

Kariuomenė savo skirtinga gyvenimo padėtimi, psichologiniu auklėjimu ir idėja išugdė ir savo tipo, taip vadinamas, kariškas dainas. Be kariškų dainų, kariuomenėje dainuojamos ir kitokio pobūdžio, pav.: patriotinio turinio ir liaudies dainos.

Mūsų kariuomenėje dainos įskiepytos iš gilios senovės, nes sentėviai kariškomis dainomis buvo turtingi ir jas paliko palikuonims, tik priespaudos laikais, kada lietuviai turėjo prievarta eiti tarnauti svetimiams, mūsų dainos turinys bei melodija pasikeitė, išnyko iš jos kariška dvasia ir pasireiškė pesimizmas (nusiminimas, liūdesys).

Atgavus nepriklausomybę ir susiformavus mūsų kariuomenei, daina atgavo savo pirmąsias turinį ir ūpą. Bet apgailėtina, kad mūsų kariuomenėje, savų dainų šeimoje, dainuojama daugiausia iš rusų verstos arba pritaikytos prie rusiškų melodijų.

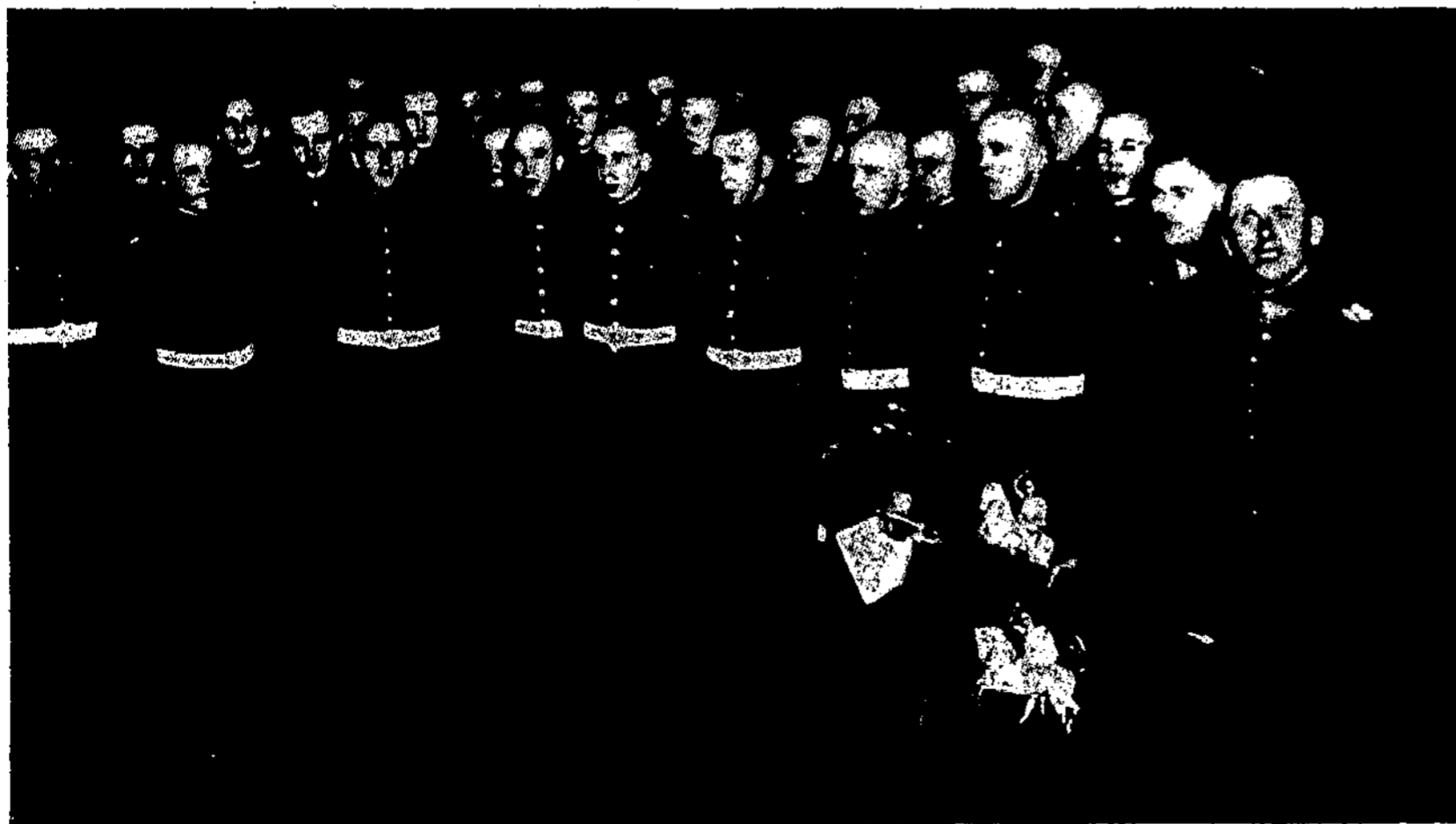
Mūsų kariai dainas labai mėgsta. Kiekvienoj kariuomenės dalyje nuo ryto iki vakaro girdėtis daina. Jie dainuoja kasdieniniuose pratimuose (užsiėmimuose) ar poilsyje.

„originalu“, nes jame nėra nė vienos svetimos dainos, o visos dainuojamos lietuvių muzikų parašytos ir liaudies dainos) gali būti pa-

Karo mokyklos kariūnų choro vedėjas
Klemas Griauzdė.

vyzdžiu kitoms kariuomenės dalims. Karo mokyklos kariūnų dainos dainuojamos 4, 3, 2 balsais ir sutartinės ir beveik visos taikomos žygiui, nes baigę mokyklą jaunieji karininkai, išsiskirstę po įvairias mūsų kariuomenės dalis, tąją originalią savo dainos sėklą pasės ir kariuomenės tarpe.

Karo mokyklos kariūnų choras, kurį dažnai girdime per kariuomenės radio pusvalandžius.

Dainuoja visos kariuomenės dalys, neatsilieka ir Karo mokykla. Karo mokykla savo dainų repertuaro originalumu (todėl vadina

Nuo įvedimo kariuomenės radio pusvalandžių, Karo mokyklos kariūnai aktyviai jame dalyvauja — papildydami programą savo dai-

nomis. Per visą kariuomenės radio pusvalandžių egzistavimo laiką Karo mokyklos kariūnai savo dainomis užpildė per 25 pusvalandžius su 50 įvairaus pobūdžio ir turinio dainomis. Ir kiekvieno pusvalandžio programoj atlikdavo 4, 3, 2 balsų ir sutartinių dainų, kartu ir žygio su daina iliustraciją. O įvairių kariuomenės sukaktuvių proga padainuodavo dainų ir mūsų kariuomenės kūrimosi laikais dainuotų. Be to, ir Karo mokyklos kariūnų vakarai be dainų programos neapsieina. Be to, Karo mokykla keletą dainų yra įdainavusi į patefono plokšteles, kurios kaip tikros pačių karių įdainuotos dainos, Lietuvoje yra pirmutinės.

Iš viso to trumpo aprašymo matyti, kad Karo mokykla, be savo specialių studijų, randa laiko ne vien sau dainuoti, bet daina patarnauti mūsų kariuomenei ir visuomenei, o ypatingai jaunimui, keldama dainos pamėgimą. Kartu ir Karo mokyklos vadovybė, gerai suprasdama dainos reikšmę ir savo auklėtinių (esamų ir būsimų karininkų mūsų kariuomenėje) darbo dirvą, rodė ir teberodo prielankumą ir skatinimą.

Paskutiniaisiais keliais metais Karo mokykloj yra specialūs dainų lektoriai. Anksčiau tokių buvo p. Norvaiša, o dabar nuo 1928 m. Kl. Griauzdė. Dar prieš juos dainų srity dirbdavo arba iš pačių kariūnų tarpo, arba būdavo kviečiami.

Švidrigaila.

Kas jis?

Visuomet linksmas,
vistomet šypsos
Jo nusiminus
Niek's nematys
— Kas jis?

Visur tvarkingas,
Ar jisai dirba
Arba jei ilsis,
Ir mandagus vis
— Kas jis?...

Pareigas savo
Visad atlieka,
Nereikalingo
Jis nedarys
— Kas jis?...

Visuomet geras,
Taipgi nuoširdus
Nesusipratęs
Niek's nesakys
— Kas jis?

Bendrai apšviestas,
Taip pat drausmingas
Jis džentelmenas
Ir geras vis,
— Nes jis — karys.

A. D.

Seni draugai.

— Mano gyvenimo istorija kukli ir paprasta.

— Kaip ir visų didžiųjų veikėjų, — nutraukė jo kalbą Pilėnas.

— Kažin, — abejoja Munduras, — savo žygiais girtis nenoriu, ką aš čia galėjau padaryti menkas žemaitukas, ant Nevėžio krantų išaugęs. Sakau, mudu pažįstami jau keletas metų, o ar atidengėm viens antram savo gyvenimo įvykius, kaip pritinka draugiškai gyvenantiems bičiuliams.

Mundurą nutilo, tarsi laukdamas Pilėno atsakymo. Arklidėj tyła, tvarkinis sučiuzino žurnalo puslapius, nusišypsojo žiūrėdamas į „Kuprinės pabirų“ karikatūras.

— Gimiau prieš didįjį karą, arti Raudondvario. Mano šeimnininkas turėjo mažą lopinį dobilų, dvi karves ir mano motiną. Kažin, ar siauri šeimnininko laukai, ar koks reikalas privertė šeimnininką mane išsižadėti. Atsimenu, tada ėjo antra vasara, mano karčiai susigarbanojo, jaučiau jaunystės vieką. Vieną dieną šeimnininkas apkabino mano kaklą, jo duktė supynė karčius ir jis pats išvedė mane į Raudondvarį. Į tokio turtingo dvaro arklides.

Mundurą atsiduso:

— Deja, ten neilgai buvau. Kilo didysis karas, atėjo vokiečiai, išsklaidė mūsų būrius. Aš patekau į Rytprūsius. Ten išbuvęs porą metų, patekau į ulonų pulką. Šaunūs kariai buvo. Jei neklystu, septynioliktų metų pabaigoj, atsidūriau prie Dauguvos. Ten su rusais kariavom. Tiesa, karas buvo jau atvėšęs, padrikos rusų eilės buvo užlietos revoliucijos srovės, tad ir mūsų pulkui neteko aštriai susikirsti. Stovėjom padauguvyje, taip sau be jokių ypatingų pareigų. Mūsų ulonus pradėjo skirstyti, daugumą išvežė į vakarų frontą, o aš su trečiu eskadronu patekau į Marijampolę. Vokiečių galybės saulė jau leidosi, pradėjo trauktis į Vokietiją, o mane nupirko ūkininko sūnus, marijampolietis. Džiaugiausi vėl patekęs į laukus, ūkininko arkliden.

Po kelių mėnesių, 1919 metų pradžioj, mane pirkė marijampolietis, susiieškojo balną, surūdijusį šautuvą, ir atjojom į Kauną. Aš, žygiuodamas vieškeliais, pajutau, kur mūsų keliai veda. Parako, degėsių kvapas, be tvarkos vaikštą vokiečiai, Lietuvos savanorių būriai kalbėjo apie naujai bręstančius įvykius. Atvykę į Kauną rądom keletą raitelių, kuriuos vadino 1-mu eskadronu. Aš atgijau, jaučiau, kad atėjo naujos dienos, aš savas, su savais įstojau į eiles, kurios pasiryžo apvalyti kraštą ir atėjūnų nunioktoj šaly tarti savo žodį. Bet tai kitas reikalas, atleisk, bičiuli, aš truputį nuo temos nuslydau.

— Po mėnesio jau buvau fronte. Nuo Kėdainių pradėjęs, perbridau beveik visą Lietuvą, o giedriose vasaros dienose vėl atsigėriau Dauguvos vandens. Tik ne Rytprūsių ulonas, ne Vilhelmo karys, o 1-jo Lietuvos raitininkų pulko auklėtinis. Su bolševikais turėjom kariauti. Dvi žaizdas gavau. Nuo Dauguvos krantų atsitraukę su lenkais susidūrėm. Ties Jeznu, Lyda skaudžiai susidūrėm. Kliuvo lenkams. Maniau, bus jau atsikvėpimas, bet kur tau. Nors buvom pavargę, tačiau nieks negalvojo apie poilsį, nes ties Radviliškio su bermontininkais reikėjo susikibti. Ten smarkiai užkliudė šlaunį, maniau, kad ir gyvas neišlikčiau, bet, žinai, senam kariui ir laimė padeda. Nuo Radviliškio žygiavom iki Kretingos, išvijom skau-

džius atėjūnus ir vėl grįžau į Kauną. Čia jau laukė „Geležinio vilko“ šimtinės. Ten ir patekau. Kur tik buvo nuvykusi šimtinė, ten ir aš buvau. Iš šimtinės patekau į mokomą eskadroną, Marijampolėje, o iš ten į gusarų pulką. Štai, jau šeši metai aš gyvenu gusarų pulke. Gerai čionai, turiu prisipažinti, tačiau, rodos, mudu čia nebeilgai būsime.

— Ir man taip rodos, — atsakė Pilėnas, — reikės palikti pulką. Senatvė negailestingai kasdieną vis smarkiau diegia. Trumpai ir aš papasakosiu savo gyvenimą. Aš, mat, miestietis, trakėnų kraujas mano gyslose tvinksi, aš tik bajorams liksiu dėkingas, nes jie mane augino.

Pilėnas ištempė savo senus, didelius kaulus, kyšančius negailestingu ryškumu. Jo 187 cm. ūgis, ilgas kaklas išsitiesė, jis išdidžiai pažiūrėjo į Mundurą, 162 cm. ūgio, apskritą žemaituką. Jo manymu, žemaitukas tik iš malonės ir gyvenimo laimės dėka pateko į gusarus.

Du draugai: «Mundurą» ir «Pilėnas».

K. Ripskio foto.

— Gimiau Kaunė, rodos 1917 metais. Gerai neatsimenu, matai, tada vokiečiai bėgo, suirutė, tat ir metrikais nieks nesirūpino. Mano motina, grynakraujė trakėnė, pirmiau buvusi dvarininko, arklių mylėtojo favoritė, pateko vežikui. Mano tėvas buvęs vokiečių kirasirų pulko. Mano gyslose, kaip sakiau, teka grynas kavaleristų kraujas. Dvidešimtais metais aš jau buvau gusarų eskadronuose, dalyvavau Širvintų ir Giedraičių kautynėse, vieną koją sužeidė šrapnelio skeveldra. Buvau ir Vilniuje, aš pats paskutinis išskubėjau iš Vilniaus, kai klastingas lenkų generolas užgrobė mūsų sostinę. Po to buvau dar Anykščiuose, paskiau patekau į Kauną. „Geležinio vilko“ šimtinėse neteko būti, baisiai norėjau, kaip man, senam kavaleristui neskraidyti su kariniais „vilkais“, kurių vienas pasirodymas kėlė priešuose baimę. Gusaruose, kaip žinau, jau devyni metai slenka. Tiesa, buvau atskiroj kavalerijos brigadoj.

Pilėnas sunkiai atsiduso, pasikasė į barjerą.

— Tiesa, ar tu, Mundurą, nežinai, kuriam galui pulko fotografas Ripskis mudu nufotografavo. Mane pavedė mažiausiam iš viso pulko gusarui. Sakytum, aš niekam vertas karys. O tau prikerėgė tokį didelį gusarą. Ką jis čia sugalvojo?

Mūsų periodinės spaudos jubiline paroda.

Šiomet sukanka 100 metų, kai pasirodė pirmas lietuviškas laikraštis. Šis laikraštis, vardu „Nusidavimai apie Ewangelijos Prasiplatinimą tarp Žydu ir Pagonu“, pasirodė 1832 m. Prūsų Lietuvoj. Laikraštis buvo spausdinamas gotiškais raidėmis ir leidžiamas protestantiškų misijų reikalais, vadinas, tikybinio pobūdžio. Nors šis laikraštis apie tautos reikalus visai nesirūpino, bet jis vis dėlto mūsų spaudos istorijoje turi atitinkamą vietą, nes jis yra pirmas lietuvių laikraštis. Jis buvo leidžiamas net iki 1915 m.

Todėl šiomet mūsų periodinė spauda mini savo 100 gyvavimo metų sukaktį. Ta proga Lietuvos Tautininkų Sąjunga surengė Kaune, Laisvės al. 29 nr. (kur anksčiau buvo Karių Ekon. B-vės krautuvė) mūsų periodinės spaudos parodą. Paroda buvo atidaryta vasario 24 d. ir truko visą savaitę. Parodą atidarė švietimo ministeris p. K. Šakenis. Po jo atidarymo kalbos kalbėjo apie periodinės spaudos reikšmę žurnalistų sąjungos pirmininkas dr. Purickis.

Šioj parodoj išstatyta apie 1500 įvairiausių mūsų periodinės spaudos pavyzdžių,ėjusių per visą šimtmetį. Matai ir ilgaiėjusių bei dar tebeeinančių laikraščių bei žurnalų pavyzdžius, ir kartinių leidinių. Ir spaustuvėse spausdintus, ir šapirografuotus; ir slaptaiėjusius, ir viešai. Visa spauda sutvarkyta pagal valstybes, sroves, tikybas, įvairias rūšis ir t. t. O jų visokių yra: tautiška spauda, katalikiška, įvairių tikybinių mažumų, kairiųjų, informacinė, satiros, ūkio, mokslo ir t. t. ir t. t. Be to, lenkininkų ir vokiecininkų leidžiami lietuvius nutautinti, taip pat lietuvių leidžiami svetimomis kalbomis ir kt. Įvairūs pavadinimai taip ir mirguliuoja prieš akis. Dabartinio Respublikos Prezidento A. Smetonos anksčiau redaguoti laikraščiai bei žurnalai atskiru skyriumi išstatyti. Karių spauda užėmė atskirą stalą. Tame skyriuje buvo išstatyti Rusijoje did. karo metu leisti laikraščiai: „Laisvės Karininkas“, „Laisvas Žodis“ (abu „Santaros“ priedai), „Kariškių Žodis“ ir „Kareivis Socialistas“. Nepriklausomoj Lietuvoj leisti ir dar tebeleidžiami: „Kariškių Žodis“, „Karys“ ir jo atskiri priedai, „Šešėliai“, „Atspindžiai“, „Mūsų Žinynas“, „Karo Archyvas“ ir kt. Taip pat kariuomenės dalių leisti šapirografuoti bei hektografuoti laikraščiai. Be to, prie karių spaudos skyriaus prijungti Lietuvos

Jo Ekscelencijai Ponui Pulkin. Baliui Giedraičiui,
Krašto Apsaugos Ministeriui.

DIDŽIAI GERBIAMAS PONE MINISTERI!

Vytauto Didžiojo Universiteto Senato pavedamas, turiu garbės prašyti Tamstą priimti viso mūsų Universiteto gilią padėką už malonų sveikinimą, atsiųstą mūsų Universitetui pirmojo dešimtmečio sukaktuvių proga, kur Tamsta, Pone Ministeri, linki našių darbų tautos ir valstybės mokslinimo ir kultūrinimo dirvoje.

Šia proga prašau priimti Tamstą, didžiai gerbiamas Pone Ministeri, mano aukštos pagarbos pareiškimą ir mano širdingiausių linkėjimus.

Prof. B. ČESNYS, prorektorius,
laikin. ein. rektorius par.

1932. II. 29.

Kariuomenės Kūrėjų Savanorių Sąjungos, Lietuvos Karo Invalidų Sąjungos ir pan. leidiniai.

Šioj parodoj išstatyti leidiniai daugiausia yra surinkti mūsų periodinės spaudos kolekcionieriaus Viekšnių vidurinės mokyklos mokytojo J. Kirlio. Jis tą rinkimo darbą yra pradėjęs rinkti dar prieš didįjį karą ir jau turi surinkęs apie 1400 leidinių atskirais vardais ir be to, apie 250 rankraštinų laikraščių.

Permetęs akimis per parodą pamatai ko dar nebuvai matęs. Kur neleista lietuvių laikraščiai bei žurnalai. Pasirodo, Nepriklausomoj Lietuvoj buvo leista 795 periodiniai leidiniai, Vilniuje — 156, Prūsų krašte — 114, Rusijoje — 41, Lenkijoje — 7, Latvijoje — 30, Amerikoje — 216, Anglijoje — 13, Šveicarijoje — 7 ir Prancūzijoje — 4 ir kt. Parodoj buvo išstatyta 61 dienraštis, 37 dvidieniai bei tridieniai laikraščiai, 299 savaitraščiai, 115 dvisavaitraščių, 367 mėnraščiai ir visa eilė rečiauėjusių ar tebeeinančių. 192 eję nunistatytu laiku ir 264 kartiniai leidiniai. Prūsų lietuvininkai yra leidę Klaipėdoj 51 leidinį ir Tilžėj — 42. Be to, po mažiau ir kitur. Lietuvos provincijos miestuose buvo leidžiama: Šiauliuose 71 leidinys, Marijampolėj — 35, Telšiuose — 16, Panevėžy — 12, Seinuose — 10, Raseiniuose — 9, Zarasuose — 4 ir po mažiau kituose miestuose. Taip pat buvo leidžiami lietuvių laikraščiai Sibiriuj, vandenynuose (Amerikos lietuvių ekskursijos metu), buvo leisti ar dar tebeleidžiami Pietų Amerikoje: Argentinoj, Brazilijoj, Urugvajuj ir kt.

Apskritai, ši paroda yra labai naudingas dalykas, kad ją surengė. Iš jos gavai geresnį vaizdą apie mūsų periodinę spaudą, jos kryžiaus ir erškėčių kelius ir laimėjimus. Daug geriau galėjai ją pažinti ir sužinoti bei pamatyti, ko iki šiol neteko. **St.**

Mundurą tyli. Jis nejučiomis pažvelgė į Pilėną, į jo skystus karčius, pasidrykusius ant plono kaklo. Jis jaučia, žino, kam juos fotografavo. Ar jis nesupranta, senas karys, tiek kovų matęs, su jais elgiasi, lyg su mažais vaikais, į užsiėmimus neima.

— Mes baigsim savo tarnystę, mielas bičiuli. Gana, mano senatvė nebeleidžia pasilikti karių eilėse. Aš jau pasiilgau poilsio, mane vilioja laukai, norėčiau būti vėl ant Nevėžio krantų, ten, kur žolė, kaip marios vėjo glostoma supasi, kur ūkininkai geri ir rūpestingi laukų žmonės.

— O mane miestas vilioja. Kas ten laukuose. Aš asfalto, akmenų grindinio sūnus, man tarp mūrų ir dundesio atgyja nenumaldomas trakėno kraujas. Mano ūgiui ir žolė sunku pasiekti.

Mundurą pažiūrėjo į Pilėno ilgą, ploną kaklą, į jo aukštas kojas.

Arkliden atplaukė muziejaus laikrodžio mušamų dvyliktos valandos dūžių garsas.

Ant stalo guli varžytynių aktas. Tarp kitų žodžių išprausta ir šie:

...Parduotas iš varžytynių 4-to eskadrono arklys, žemaitukas, „Mundurą“, netinkas rikiuotei, išbraukiamas iš pulko bei eskadrono arklių sąrašo. Jį nupirko savanoris kūrėjas Gendvilas iš Raudondvario.

Toliau:

...„Arklys „Pilėnas“, ketvirto eskadrono, parduotas Kauno miesto gyventojui Eizafovičiui“.

Ir tas pats, kaip ir Mundurui, apie išbraukimą iš pulko ir netinkamumą rikiuotei.

Išvykdami iš rajono, abu susitiko prie vartų. Mundurą sužvengė, atsisveikindamas su senu draugu. Jo garbanotus plaukus kedena vėjas, linksmas patekęs į laukus nunešė savo šeiminingą plentą. Dar kartą atsigrėžė į Pilėną, einantį paskui purvinus, sunkius ratus.

Mes ruošiamės būti kariais.

Tauta, nemokanti ginti savęs, neturi teisės gyventi. Kiekvienas pilietis turi būti karys, kada yra reikalas ličio krašto garbę ir nepriklausomybę. Jaunimas jau iš anksto turi rimtai ruoštis šiai svarbiai misijai. Senovės rymietė sakydavo: „Aš tam gimdau sūnus, kad būtų kas tėvynę gina“. O mūsų motinos ar ne tam mus gimdė?

Tenka pasidžiaugti, kad mūsų aukšt. mokyklose jau įvestas karo mokslas ir auklėjimas. Mes, moksleiviai, džiaugiamės galėdami įgyti bent elementarišką karo mokslo žinias. Visa tai gana gražiai harmonizuoja su mūsų kitais mokomais dalykais ir dargi priduoja tam tikro prasmingumo. Mes išmokstame būti punktualesniais,

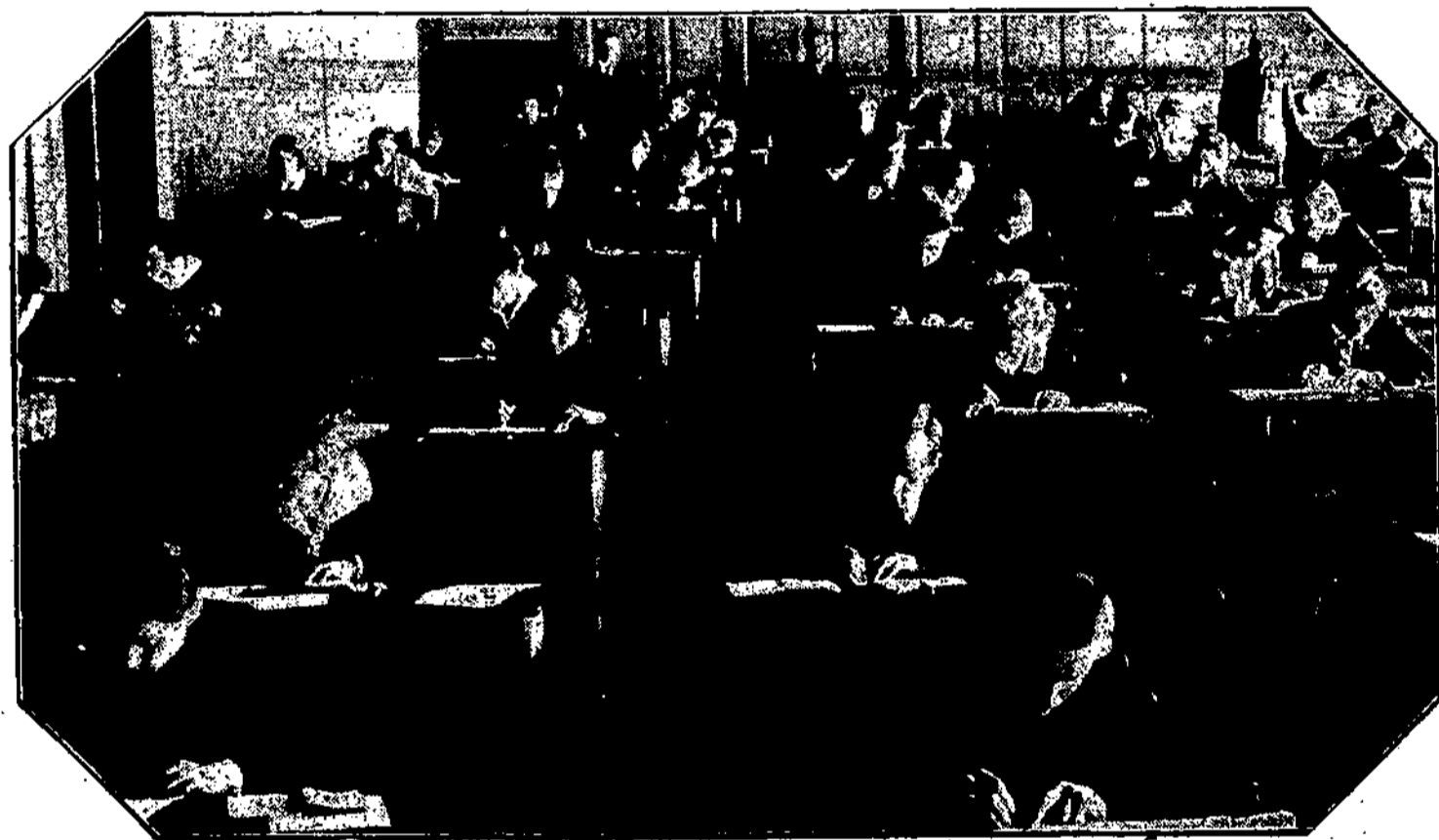
drausmingesniais, sąžiningesniais savo pareigose. Mes tat turime būti jautrūs reikalavimui: rimtai žiūrėti į karišką auklėjimą. Nepasitenkinimui vietos čia negali būti.

Visoks mūsų veikimas turi būti derinamas su tuo svarbiu uždaviniu — ruošimusi būti kariais. Uolus savo tiesioginių pareigų ėjimas — tai stambus žingsnis prie to. Didis ateities paskyrimas mus įpareigoja tinkamai išugdyti savo asmenybę. Tad pajuskime mes savo pasiuntinybę ir vertę! Kilniais jausmais papuoškime savo širdis!

Su visa tuo, kas trukdytų mūsų tobulinimąsi, nepakeliui. Nevalia moksleiviui nepadorumo klane paskandinti savo tyrus jausmus. Nevalia skaityti tokius raštus, kurie apgesintų tėvynės meilę ar sukeltų kovos baimę. „Ne tokius raštus skaitydami išaugo Maratono didvyriai! — šaukia Aristofanas. — Jie visi buvo tyri, pilni garbingos puikybės ir grynos širdies! Tautiškas dainas ir religiškus himnus jų giedamus teišgirdavai tuomet graikų mokyklose“...

Mes ruošiamės būti kariais, kurių tėvynė reikalinga. Mes nenorime apvilti jos lūkesčių.

A d. B r. Š u k y s.

Rašto darbas.

Mokslą einas jaunimas pretenduoja į tautos vadų eiles. Jis ateity, be abejo, bus krašto kultūriško gyvenimo gaivintojas ir statytojas. — Neužtenka nūn įgyti praktiškų gyvenimo žinių, prisiruošti vienai ar kitai profesijai, bet reikia dar savy išugdyti riterį, jautrų tautiškai didybei. Vergiškos dvasios žmogui vis tiek ar jo tėvynė priešas kankintų, ar ne. Jis neturi riteriškos garbės pajautimo.

Mes, jaunimas, ruošiamės būti riteriškais žmonėmis, savo tautos teisių saugotojais. O nūn tikrojo riteriškumo mokykla — kariuomenė. Čia išmokstama svarbaus meno — meno kovoti, čia išmokstama, kaip reikia tėvynę mylėti ir ginti. Moksleiviai dažnai svajoja apie būsimą karišką gyvenimą. Nekantraudami jie laukia to momento, kada galės išdidžiai pasigirti: „Aš esu karys!“ Bet ar pakanka vien svajoti? Ne! Tai kas daryti? Reikia rūpestingai ruoštis būti kariu.

Moksleiviai apkasuose.

Už krūmų, kupstų ir daubose
Myluojame žemę — motutę,
O žvilgsnis ugingas vis tiesias, —
Kur „mirštamasis priešas“ gal būti?

Šalia melancholiški karklai
Su vėju ramiai šnekučiuojas:
— O, vėjau, drauguži, patarki,
Kur „priešas“, ką mano, galvoja.

Žvalgų budrios akys, — jau žino,
Ir žingsnis po žingsnio į priekį, —
Greit žūsi, o „priešas mėlynas“, —
Kiekvienas širdyje prisiekiam.

Ir tartum tikroje kovoje,
Vagimi vis slenkam į „priešą“,
Širdis neramuolė plasnoja, —
Žūt-būt, mes paimsime viršų.

Tik staiga tartum prakeikimas
Už mūsų griausmingas — valio! —
„Priešai“ po drąsaus supimo
Mus puolė iš užpakalio.

Bet mes nepabūgom, nebėgom,
Į kovą prieš „mėlynus“ stojom, —
Kas „žuvo“, tas „žuvo“ garbingai,
Aplink šautuvai tekvatojo.

— Jau baigta! — pareiškė staiga
kartinkas
Ir keliasi „žuve“, sveiki „sužeis-
tieji“;

Visi vėl būrin susirinkom, —
Priešai — vėl draugužiai tikrieji.

— Puiku, mano mieli vyručiai! —
Jūs būsit naudingi tėvynei! —
„Pirmyn pirmyn, trimitai šaukia!..“
Netrukus aidėjo pušyne.

Jon. Docius.

Siaulių skautai.

I-ma „Vytauto“ draugovė išgijo didelę, naują draugovės vėliavą ir tinkamai pasiruošė tolesniam darbui. Dabar pradėjo sportuoti. Kasdien gimnazijos gimnastikos salėje „daužo“ ping-pongą. Daug čiuožia ir t. t.

II-a „Lapinių“ draugovė, ypač dabar, gyvena savo „riebumo“ laikotarpi. Draugovė iš „mirimo“ stadijos perėjo prie darbo. Turi 4 skiltis „Pelėdos“, „Gaidžiai“, „Žirgai“ ir „Zalčiai“. Skiltys yra gausios. Sueigos šaukiamos kas sekmadienis. Skiltys kas savaitę atlieka po vieną užsiėmimą.

Psklt.

1 p. p. I-mą batalioną aplankius.

Po ilgų troškimų ir pažadų, pagaliau, mūsų lektorius J. I. Černys paskyrė dieną kareivinių aplankymui. Nutarta eiti penktadienio rytą 10 val.

Visi džiaugiamės ir laukiam tos dienos. Išaušo pagaliau mūsų laukiamoji. Šalta, pusto, bet mums nei blogo oro, nei blogo kelio — iš visų pusių žygiuojam į gimnaziją. Džiūgaujam. Ateina gerb. lektorius ir išžygiuojam. Pirmiausia patenkam į virtuvę. Dežuras suriko: „Stok! Ramiai!“ ir buvo bepradėdas raportuoti. Lektorius sulaiko jį. Aš nelabai patenkintas, norėjau išgirsti tikrą, ne tokį, kaip mūsų raportą. Įpila kopūstų ir košės. Srebiams, gardžiuojamės ir juokiamės kiti iš kitų.

Aplankom daboklę. Čia keletas „princų“ ilsisi savo rūmuose ir gėdingai slepiasi nuo mūsų akių.

Mokomos kuopos salė. Daugybė paveikslų, įvairių žemėlapių, schemų ir gražių minčių — sūkių. Lektorius aiškina minosvaidžio veikimą, toliau kulkosvaidžiai ne vieną masina. Mano akys nukrypsta į sieną prie žodžių: „Ne svajonėmis ir dejavimais atvaduosim Vilnių, bet tvirtu pasiryžimu, geležinia valia ir kova — kova iki galo“. Žodžiai smenga į širdį. Per kūną nueina nerimo bangos. Tolimesnes mintis išblaško lektoriaus žodžiai.

Pavaikščioję po kareivių gyvenamuosius butus, prisiziūrėję kariško gyvenimo ir tvarkos, grįžom namo pasitenkinę, kupini džiaugsmo, vilčių.

J. Širmunėlis.

Karo mokslas A. T. M.

Aukštesnėje technikos mokykloje tuoj po Kalėdų būna egzaminai iš išeito kurso. Egzaminai truko beveik visą mėnesį. Egzaminai pasibaigė ir vėl normaliai prasidėjo pamokos.

Iš karo mokslo srities atskirų egzaminų nebuvo. Dar pamokų metu buvo atlikti rašomieji darbai ir, be to, parašyti pažymiai iš gimnastikos. Pagaliau ir buvo pažymėti galutiniai bendri pažymiai.

Dabar, po Kalėdų, pamokoms prasidėjus, karo mokslo pamokos tęsiamos toliau.

Truputį pakeista tvarka. Dežuras turi raportuoti instruktoriui prieš pat pamoką, kiek yra mokinių.

Pakartojami 98 metų vokiečių šautuvo ir drausmės bei vidaus tarnybos statutai.

Išeita taip pat apmokymas, kaip apsieiti, vartoti bei išnarstyti ir sudėti revolveris.

Juo toliau, juo labiau karo mokslo pamokos yra įdomesnės. Jos, duodamos praktiškų patyrimų gyvenime, vis daugiau mokinių simpatijas užkariauja.

Dauguma norėtų, kad vėl pradėtų retkarčiais gimnastikos pamokas, nes A. T. M. atskiros gimnastikos pamokos nėra. Daugelis mokinių, būdami geros kūno sudėties ir turėdami jėgų, nelavinami fiziškai menkėja.

Spynos liemuo.

Įrankių gimnastika.

„Kary“ teko skaityti, kad mokyklinis jaunimas maža tekreipia dėmesio į įrankių gimnastiką, kad reikia tuo susirūpinti ir klaidą atitaisyti.

Vilkaviškio gimnazijoje yra kitaip. Čia į įrankių gimnastiką nežiūrima pro pirštus, bet smarkiai praktikuojama. Dažnai gimnastikos pamokos yra 4 art. pulko sporto salėje. Čia randame įvairių sporto įrankių, prie kurių uoliai ir mokomės gimnastikuoti.

J. L. V.

V. D. universitete steigama ats. karininkų korporacija.

Jau praėjusių metų pabaigoj kilo sumanymas organizuoti studentus ats. karininkus ir buvo paruošti įstatai ats. karininkų sąjungos skyriui universitete įsteigti ir patiekti senatui patvirtinti. Bet universiteto senatas, kaip kariškai ir su u-to statutu nesutinkančiai organizacijai, steigtis neleido. Tada pasitarę su karo mokyklos inspektorium pulk. Juodišium, ats. leit. Prialgaukas, Mieleška ir Puškevičius paruošė įstatus ir š. m. vasario mėn. 28 d. sušaukė susirinkimą patiekė juos diskusijoms. Susirinkimas karštai pritarė sumanymui ir balsų dauguma nutarė steigti atskirą nepartišką, artimus ryšius palaikančią su aktyvios tarnybos karininkais, ats. karininkų, šaulių ir Vilniui vaduoti sąjungomis korporaciją. Korporacija iš kitų korporacijų žada skirtis drausmingumu ir t. t. Prie iniciatorių dar pririnkti ats. leit. Civinskas ir Jasinskas, kurie kitam susirin-

kimui pataisys paruoštuosius įstatus ir po kito susirinkimo diskusijų turės būti priimti ir patieks universiteto senatui patvirtinti.

Dovinietis.

Džiaugsmo šventė.

Tik suskambėjus Laisvės varpai, 1918 m. Vilniuje iškuria skautai. Iš ten skautizmo idėja išsiplečia visoj Nepriklausomaj Lietuvoj. 1919 m. pradžioj K. Vaitkaus iniciatyva skautai įkuriami Kaune. Darbo dirva plati, bet pradžia labai sunki. Karas su valstybės priešais ir vadų stoka neleidžia organizacijai aktingai veikti. Bet kupini energijos vadai sunkias kliūtis, iš dalies, nugali ir skautai pradeda plėstis. Kaune veikia dvi skautų — skaučių draugovės. Gražūs darbai ir pavyzdžiai

I D. L. K. Kęstučio draugovės skautai žygiuoja į Varėnos bažnyčią (iš 1931 m. vasaros stovyklos Varėnoj).

traukte traukia jaunuolius į skautų eiles. Visi skautai nebesutelpa dvejose draugovėse. Reikia organizuoti nauji vienetai. Ir taip 1922 m. kovo 5 d. įsteigiama III-ji (XV-ji) skautų D. L. K. Kęstučio draugovė. Jai vadovauti paskiriamas vienas pirmųjų Kauno skautų, skautininkas Vytautas Civinskas. Sumanaus ir energingo draugininko vadovaujama draugovė greitai sustiprėjo ir savo veikimu tampa pirmąja skautų draugove Kauno tunte.

Graži pradžia, puikūs pavyzdžiai lydi draugovę visą dešimtį metų. Skautai dalyvauja visose tunto ir didesnėse Lietuvos stovyklose. Iš draugovės išauga dvi naujos stiprios draugovės, tai IV-ji ir VI-ji skautų draugovės. Puikaus sugyvenimo ir energingo darbo dėka kęstutiečiai laimi Kauho tunto draugovių konkurse pirmąją vietą. Taip bėga metai po metų. Draugovei ima vadovauti psktn. Z. Blynas, psktn. Vyt. Kišonas ir vyr. skltn. Iz. Jonaitis. Jie visi sumaniai ir energingai dirba savo pirmtakūno pradėtąjį darbą.

1930 m. vasario 28 d. draugovei vadovauti paskiriamas psktn. Vyt. Čepas. Jis dar geriau suderina Baden Powell'io auklėjimo sistemą su Kęstučio paliktais pavyzdžiais. Ir taip, tos didžios idėjos pražydušios gėlės, auga, šakoja. Draugovė nugali visas pasitaikiusias skautiškame darbe kliūtis ir iš savo tarpo paruošusi išleidžia gyveniman gerų ir pavyzdingų skautų ir tautos piliečių.

Šių metų kovo 4 d. I-ji D. L. K. Kęstučio draugovė palydi savo veikimo pirmąjį dešimtmetį ir dar didesniu pasiryžimu ir energija žengia į antrąjį. Kęstutiečiai pirmieji skautų tarpe švenčia savo sukaktuves su Didžiojo Tautos sūnaus Trakų pilies Tėvo mirties 550 metų sukaktuvėmis. Jie pirmieji yra pasiryžę įžengti į savo globėjo D. L. K. Kęstučio šventovę Trakų pili.

Džiaugias kilnaus darbo laimėjimu kęstutiečiai, džiaugias kartu ir visas Kauno tuntas, nes jų tarpe visą dešimtį metų skamba D-ro V. Kudirkos žodžiai: „Kol jaunas, o broli, sėk pasėlio grūdą ir dirvos neapleiski“.

V. Vėversėlis.

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

1 p. D. L. K. Gedimino pulkas.

Susirinkimas. Neseniai liktinių pusk. klube, klubo pirmininko kpt. Lapinsko įsakymu, buvo sušauktas susirinkimas. Be klubo dalykėlių, tarp kitko buvo nutarta balių ir šiaip pramogos metu laikytis vienodumo, t. y., kad visi likt. pusk. ir viršilos dėvėtų ilgas kelnes, štibletus ir t. t., nes, priešingai, nešiojant ilgus batus pasitaiko panelėms ir ponioms sutepti suknelės ir kojines. Antra, griežtai protestuota prieš alkoholinius gėrimus ir jų vartojimą. Nutarta per balius ir šokius vartoti nekenksmingus ir vėsinančius gėrimus, k. t., sitro su vynu maišant arba pan. Ir trečia, nutarta aukoti per 12 mėn. po 1% nuo gaunamos algos „Vilniaus geležiniam fondui“. Taip pat kiek kas išgali ir per tam tikrą laiką Vytauto Didžiojo muziejaus statybai.

Žygis. Paskutiniu metu 3 ir 1 kulk. kuopa atliko 20 klm, žygį su jaunais kareiviais. Mūsų jauni, sveiki vyrai per 4 val. įstengė nueiti 20 kil., t. y., vietoj užsibrėžtų per valandą nueiti 4 kil., nuėjo 5 kil. Be to, nesijautė mažiausio nuovargio. Retkarčiais užtraukdavo ir skardžias dainas.

Sanit. pusk. M. Grinius.

Jaunesnio kurso kariūnų ir kar. aspirantų priesaika.

Vasario mėn. 22 d. suėjo lygiai šeši mėnesiai, kai jaunesnio kurso kariūnai, patikrinamuosius egzaminus išlaikę, į karo mokyklą buvom priimti kariūnais kandidatais. Per šiuos mėnesius daug kas pasikeitė.

Ir štai, vasario m. 22 d., buvo priesaika. Karo mokyklos gimnastikos salėj buvo išrikiuotos visos kadro ir kariūnų aspirantų kuopos. Karo mokyklos vėliavos akivaizdoje pirmas prašneko vietos karo kapelionas, primindamas priesaikos reikšmę mums, kaipo katalikams ir būsimiems karininkams. Toliau sekė pati priesaika. Po priesaikos kiekvienas kariūnas ir kar. aspirantas pabučiavo evangeliją, kryžių ir vėliavą.

Kariūnų aspirantų priesaika (1932.II.22.).

A. Šulco foto.

Tai buvo iškilmingas momentas.

Paskiau į kariūnus trumpai prašneko mokyklos inspektorių pulk. leit. Juodišius: „Sveikinu jus, kariūnai, po taip iškilmingo akto. Atsiminkit, kad, tėvynei pareikalavus, jos gerovei nesibijotumėt atiduot net ir savo gyvybę!“

Į šį pasveikinimą kariūnai atsakė entuziastišku „ačiū tamstai!“ ir sušuko valio savo Šefui Respublikos Prezidentui ir kariškajai vadovybei. Visos apeigos buvo baigtos iškilmės maršu.

Mes, kariūnai, savo gyvenime pradėjom naują etapą
Ilg.

Kariūnų bažnytinis choras.

Kariūno vyr. pusk. Aizino pastangomis karo mokykloje susiorganizavo bažnytinis choras. Mokyklos inspektoriui sutikus, pirmą sykį per pamaldas giedojo vasario mėn. 21 d. Giedojo komp. Šimkaus mišias.

Susidaro kariūnų — aviatorių grupė.

Šiomet karo mokykloje iš jaun. kurso kariūnų susidaro gerokas skaičius smarkių aviatorių, iš kurių, patikrinus sveikatą, galima būtų sudaryti atskirą aviatorių grupę prie karo mokyklos, kokios iki šiol karo mokykloje dar nebuvo. Ig.

2 ulonų L. D. K. Birutės pulkas.

Pašliūzininkų ratelis. Sporto instruktoriaus ltn. Zakio rūpesniu pulke suorganizuotas karininkų pašliūzininkų ratelis iš 15 asmenų. Kai kurie pradeda šliaužti traukiant arkliams.

Pašliūžos dirbtos Seirijų amatų mokykloje ir neblogesnės už užsienines. T.

4 p. L. K. Mindaugo pulkas.

Pulko skalbykla. Nuo š. m. vasario mėnesio 7 d. savo modernišką skalbyklą pulkas pradėjo skalbti kareiviams skalbinius. Skalbykloje skalbiniai skalbiami mašinomis, kurios nereikalauja aptarnauti didelio žmonių skaičiaus. Žiūrint į automatiškai veikiančias mašinas tenka stebėtis, kaip įdėti į mašinas replauti skalbiniai akimirka išsina sausi, švarūs ir balti, kaip sniegas.

Skalbyklos personalas susideda iš vedėjos ir 3 skalbėjų — moterų.

Skalbyklos vedėja pasamdyta liktinio puskarininkio žmona.

V. A.

5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulkas.

Manevravimai. Paskutiniu metu su jaunais kareiviais atliekami įvairūs praktiški užsiėmimai ir žygiai laukuose. Vasario mėn. 19 d. II batalionas atliko nakties metu sekimą. Žvalgai buvo aprenkti baltais chalatais ir parodyta koks skirtumas yra tarp maskuoto ir nemaskuoto žvalgo.

Naktis buvo graži — nešalta, todėl jauni kareiviai visiškai nepavargę. Visi atrodė linksmi ir patenkinti.

Vyr. pusk. Balčiūnas.

Mokomoji kuopa. Ši mokinių laida veikia nuo Naujų metų. Palyginus su kitų kuopų naujokais, pamatysime didelį šuolį pirmyn. Tik su dainomis kuopai kažin kodėl nesiseka. Čia reikėtų paimti pavyzdį iš 6 kuopos — dainuoti keliais balsais.

Atliekama laiką mokiniai praleidžia gražioje kuopos skaitykloje prie knygų ir laikraščių. Paskutiniu metu virš. Karčiausko pastangomis kuopa įsigijo šachmatų ir kitokių žaislų. Be to, kuopoj yra stalo tenisas, kur kareiviai taip pat atliekama laiką praleidžia.

V. p. Grigalavičius.

Ir pirmojo šaukimo klaipėdiečiai išvyko į atsargą.

Kaip jau anksčiau buvo rašyta „Kary“, kad nuo 1930 m. Klaipėdos krašte pradėjo veikti karo prievolės įstatymas ir 1930 — Vytauto Didžiojo — metais, rudenį, pirmieji šaukiamojo amžiaus klaipėdiečiai buvo nusiųsti į įvairias kariuomenės dalis.

Š. m. kovo 1 — 2 d. d. buvo leidžiami į atsargą visi kareiviai, išstarnavę kariuomenės dalyse 18 mėnesių, o tarp jų ir pirmojo šaukimo klaipėdiečiai.

Su džiaugsmu reikia konstatuoti ir sveikinti šiuos klaipėdiečius, kurie pirmieji turėjo garbės pirmą kartą po didžiojo karo tarnauti mūsų kariuomenės eilėse ir dabar jau atitarnavę vėl grįžti į savo tėviškę su atsiminimais apie mūsų kariuomenėje pergyventas dienas.

Kiek teko patirti iš jau atitarnavusių mūsų kariuomenėje klaipėdiečių savanorių ir pašauktųjų, paleistų dėl įvairių priežasčių, visi gerai atsiliepė apie mūsų kariuomenę, viršininkų apsisėjimus bei santykius su viršininkais ir draugais. Todėl, reikia tikėtis, kad ir šio paleidimo klaipėdiečiai, baigę karo tarnybą ir grįžę į namus, pasklidę po visą Klaipėdos kraštą, savo patirtais išpučiais pasidalins su savaisiais ir su malonumu papasakos apie tą gyvenimą kariuomenėje, apie kurį tiek daug domisi klaipėdiečiai, bet nėra girdėję arba mažai girdėję, kaip tikrumoje ten gyvenama.

Linkiu klaipėdiečiams, keletą šimtų skaičiuje, pasklidus po Klaipėdos kraštą, įnešti kuo geriausią nuomonę apie mūsų

kariuomenę kaip tikrumoje teko pergyventi, paraginti kitus su noru stoti į jos eiles, o patiems įstoti į šaulių eiles, nešti lietuvišką dvasią ir kariškumą savo giminių ir pažįstamų tarpe, sekti bei platinti karišką spaudą ir atsargoje būnant nesiskirti su jūsų buvusiu kariuomenėje draugu „Kariu“!

Ltn. Gogė.

7 pėst. Ž. K. Butegeidžio pulkas.

Mūsų pulko jauni kareiviai baigia pirmąjį apmokymo periodą. Dabar pereita prie žygių. Žygiai atliekami dienos bei nakties metu. Ypatingai įdomūs nakties užsiėmimai. Čia jau akis atstoja klausas. Tenka atlikti ir ilgesnius kelių kilometrų žygius, kartais pilnoj kautynių aprangoj. Malonūs tie pasivaikščiėjimai, ypač geram žiemos orui pasitaikius. Namų grįžta linksmi, raudonais veidais.

Valstybės Teatro gastrolės. Vasario mėn. 14 d. į Klaipėdą atvykęs Valstybės Teatro Šiaulių skyrius vaidino miesto teatre. Vaidino „Tas, kuriam antausius skaldo“. Miesto lietuvių visuomenė pasinaudojo malonia, bet, deja, retai pasitaikanti proga pamatyti gražiai vaidinamą lietuvišką veikalą ir gausiai apsilankė. Vasario mėn. 15 d. artistai vaidino kariams ir mokiniams. Nepriklausomybės šventės proga buvo suvaidinta istoriška Putino-Mykoliaičio 5-ių veiksmų drama: „Valdovas“. Vaidinimas buvo Šaulių Sąjungos salėj.

Užsienio žurnalistai pulke. Vasario 18 d. mūsų pulke apsilankė du prancūzų žurnalistai. Pulko vadui leidus, jie apžiūrėjo kareivines ir kai ką nufotografavo. Lietuvos kraštas, matyt, vis daugiau patraukia svetimųjų dėmesio.

J. K.

Vilniaus fondo rėmėjai. Artimiausių mūsų viršininkų iniciatyva kareiviai subruzdavo Vilniaus pasus įsigyti, gausiai įsirašydami į Vilniaus fondo rėmėjų skaičių. Ypatingai pasižymėjo senesni kareiviai, kuriems dabar tenka namo važiuoti. Išties kuopos Vilniaus pasus perka ir ženklelius uoliai lipdo. Neatsilieka ir jaunesnieji kariai. Visiems rūpi Vilnius, visi trokšta jį išvaduoti ir yra pasiryžę kuo veikliausiai dirbuotis šio srityje.

Sportas. Ši mėnesį žiema, rodos, nori atsilyginti už visus metus. Diena iš dienos šala, nė kiek neatleidžia. Mūsų pulko sportininkams pagaliau nusišypsojo laimė. Ne vien fortūna šypsosi, bet ir saulė. Šia puikia proga pasinaudoję, čiuožiamė, pašliužom bėgame, uoliai naudojamės žiemos malonumais. Netoli Klaipėdos miesto, Giruliuose, esąs net įrengtas sniego kalnas, nuo kurio nulėkti neapsakomas smagumas.

J. K.

8 pėst. K. K. Vaidoto pulkas.

Ugniagesių komandos išleistuvės. Vasario mėn. 27 d. mokomosios kuopos salėje buvo pulko ugniagesių komandos išleistuvės.

Komandos viršininkas jaun. leit. Juodys įteikė baigusiems komandos kursus liudijimus. Ragino juos, grįžus į savo tėviškes, tuoj stoti į vietos ugniagesių komandas, o kur jų nėra — organizuoti jas.

Iš viso ugniagesių komandos kursus baigė 51 kareivis, kurių tarpe vyr. puskar. — 3, jaun. puskar. — 13, grandinių — 10 ir eilinių — 25.

Jie visi išvažiuoja atsargon.

Jaun. kar. Žigūnis.

Transporto rinktinė.

Vasario mėn. 18 d. transporto rinktinės kareiviai aplankė esantį Kaune priešalkolinį muziejų. L. u. abstinencijų draugijos studentas apibūdino ten esančius žmogaus organų modelius, — sveikų ir alkoholio sugadintų. Palyginus vieną ir kitą modelį, kareiviai visai gerai suprato organų pasikeitimą vartojant alkoholinius gėrimus. Susipažino su visa eile maisto produktų ir gėrimų analizų pavyzdžiais, su lyties ligomis ir t. t. Kareiviai didžiausiu atidumu klausėsi aiškinamų dalykų.

Vasario mėn. 21 d. buvo nuvykę į botanikos muziejų ir botanikos sodo šiltnamius. Kaip viename, taip ir antrame skyriuje susidūrė su labai įdomiais dalykais. Botanikos šiltnamių vedėjas paaiškino apie ten esančius augalus, kurių yra keli šimtai. Pažymėtina, kad pas mus auga augalai į tą skaičių neįėjo, visi yra kitų kraštų: Azijos, Afrikos ir kt. Daugiausia sudomino kareivius pora ten esančių gyvių, atgabentų iš Brazilijos. Tai buvo smauglys ir juodas driežas. Buvo matyti ir kitokių sutvėrimėlių.

B. J.

Ryšių b-nas.

Vasario mėn. 27 d. ryšių b-no vadas b-no skaityklos salėje iškilmingai įteikė D. L. K. Gedimino ordino medalius apdovanotiems viršiloms, puskarininkiams ir civ. tarnautojams. Po trumpos vado kalbos su entuziazmu sušukta už mūsų vyriausybę ir b-no vadą valio.

Ainis.

Ugniagesių ekskursija.

Vasario 24 d. ryšių b-no ugniagesių komanda su k-dos viršininku leit. Slyvausku priešakų, atsarginių išvykimo proga,

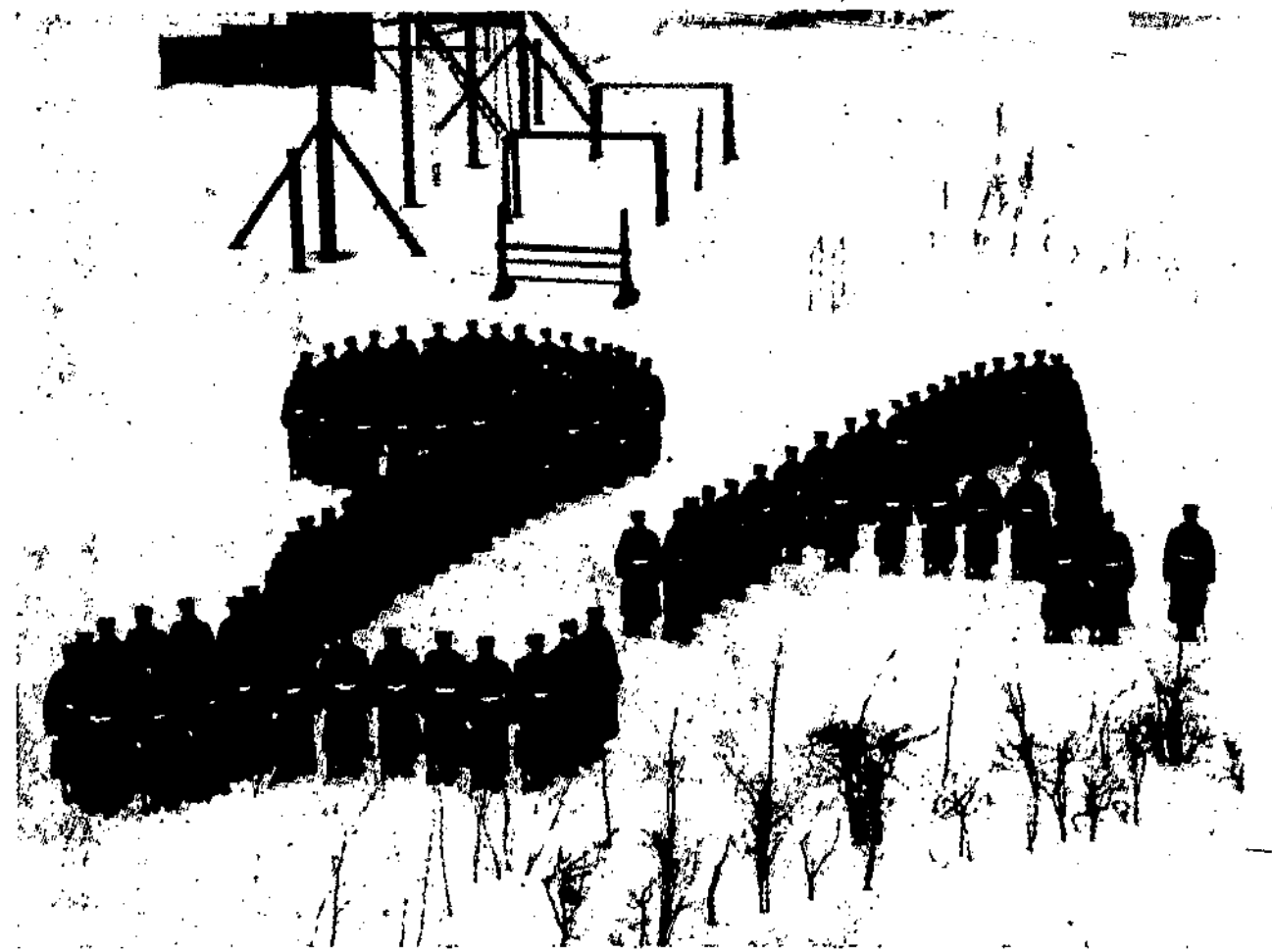
buvo nuvykusi į Kauno miesto savivald. ugniagesių garažą, susipažinti.

Kauno ugniagesių rūmai savotiškai įdomios architektūros ir labai gražiai atrodo. Dideli ir erdvūs. Juose yra dar ir dr. V. Kudirkos skaitykla, miesto lombardas ir k. Garaže yra vietos 9 motoriniams sunkvežimiams. Visiems yra atskiros durys greitam išvažiavimui. Iš 8 tokių sunkvežimių yra keli su motoriniais siurbliais, 2 su tų pačių sunkvežimių motorų varomais galingais (1500 ltr. per minutę) siurbliais. Kiti visi — specialiai vandeniui pristatinti.

Įdomu buvo matyti specialią žarnų plovimo ir džiovimo patalpą.

Lyg tyčia, mums ten esant, pasigirdo aliarmuoją gaisro pavojų skambučiai. Tur būt, kaminas kur buvo užsidegęs. Akimirksniu subėgo visa dežuruojanti komanda ir per 1 min. iš garažo išlėkė pirmasis autobusas, o kiti sužė, paskui nurimo. Kaip patys ugniagesiai sako, nėra dienos, kad kur nors nereiktų išvažiuoti. Jie turi būdėti, ir jų gyvenimas kariškais dėsniais sutvarkytas.

J-tis.

Kariūnų aspirantų 2A kuopa (1932.II.22).

A. Šulco foto.

Paskaitos klaipėdiečiams.

Nuo 1930 m. rudens mes, klaipėdiečiai, nuolatos sudarom žymų nuosimtį Lietuvos kariuomenėj. Mūsų tarpe beraščių, rodos, nėra. Mes dargi daugiau, negu broliai žemaičiai ir aukštaičiai, mokam įvairių amatų. Tas viskas labai sveika mūsų kariuomenei. Tačiau mūsų širdys ir sielos, dėka į mus veikusių svetimų įtakų, yra demoralizuotos. Kaip pačių vokiečių sakoma, mes turim aukštesnę už savo brolių civilizaciją, bet kultūros mums trūksta. Klaipėdos kraštas per šimtmečius tiek yra matęs atėjų ir vokiečių tiek yra apmulktas, kad retas iš mūsų tikrai pažįsta save ir žino neiškraipytą to krašto praeitį.

Ne paprastos agitacijos, bet tikros teisybės aiškinimo vėdama mūsų kariuomenės vadovybė rengia mums specialias paskaitas. Kauno įguloj tokia paskaita buvo vasario mėn. pabaigoj.

Mus lankė žinomas Mažosios Lietuvos visuomenės veikėjas dailininkas p. Braks. Jį lydėjo kpt. Jakštas ir kiti.

Kino „Pionieris“ salėj kap. Jakštas kalbėjo apie Klaipėdos kraštą istorijos šviesoje, paliesdamas bendrai Rytprūsius.

Po jo kalbėjo p. A. Braks. Jis, kaip pats klaipėdiečis ir kariavęs už Vilhelmą II Makedonijos fronte, vaizdžiai sakė į mūsų širdis, kaip vokiečių valdžia įvairiomis nešvariomis sūkybėmis siekė ir siekia valdyti kitas tautas ir jas naikinti. Galima sakyti, kad dėl apgaulinėjimo savo santarvininkų ir savos visuomenės, vokiečių kariškoji galybė žlugo. Ir šiandien, kaip jau iš spaudos žinome, vokiečiai per Berlyną iš nebūto kalnus ant Lietuvos pradėjo verst ir, deja, savo gėdai pasaulio dėmesį patraukė... Neteisybės skleidimas, „už nosies“ vedžiojimas, pavergtos tautos žemesnės rūšies sutvėrimu laikymas — tai vienas stipriausių vokiečių ginklų pavergti ir išnaikinti kitas tautas.

P. A. Braks naudojosi pačių vokiečių įžymių vyrų savo tautos kritikos išsireiškimais. Paskaita buvo įvairinama šviesos paveikslais, su raganine lempa.

Zinoma, pamatysim, kad apie tai rašys vokiečių spauda, kaip apie klaipėdiečių agitavimą. Bet ko gi vokiečių (be mažų išimčių) spauda apie Lietuvą neprirašo! Paskutiniu metu vokiečių spaudos demagogija ryškiausiai parodė savo etiką ir, galima sakyti neklystant, vokiečių visuomenės psichišką normalumą.

Mes, klaipėdiečiai, galim tik pasidžiaugti, kad bent kariuomenėj galim išgirst tiesos žodį, pažinti save ir savo kraštą.

E. d. Klaipėdiškis.

Karo veterinarijos puskarininkių ir arklių kaustymo mokyklos.

Kareivių biblioteka. Mokyklose yra nemaža kareivių biblioteka su 1049 tomiais įvairaus turinio knygų. Gautos iki 1932 m. sausio 1 d. visos knygos ir žurnalai yra aptaisyti. Knygos skaitymui iš bibliotekos yra išduodamos sekmadieniais ir šventadieniais po pietų, kurias su noru skaito abiejų mokyklų mokiniai. Biblioteka kiekvienais metais turi po 140 ir daugiau naujų skaitytojų.

Klasė — skaitykla. Nors dėl patalpų trūkumo atskiros kareiviams skaityklos nėra, bet tam tikslui yra patogi mokyklų klasė, kurioje pakankamai yra šviesos, tam tikslui stalų ir suolų. Čia gaunama įvairių laikraščių. Yra įsigytas iš ekonominių sumų geras radio imtuvas, kurio garsiakalbis yra pastatytas klasėje. Minėtu imtuvu yra girdima apie 30 stipresnių Europos stočių.

Muzika ir dainos. Šiose mokyklose yra keli muzikos mėgėjai, kurie atliekamu laiku kai ką neblogai jau sugriežia. Yra ir rojalis, bet tuo tarpu reikalingas remontas, kuris netrukus numatomas iš ekonominių sumų. Taip pat yra ir dainų mėgėjų, kurių iniciatyva išmokintos kelios sutartinės neblogai skamba.

Virš. A. Valančius.

Raseiniai.

Vasario 21 d. buvo tarp 13 valsč. šaulių būrio grandžių manevrai. Manevrai puikiai pavyko. Šauliai jais labai patenkinti ir netrukus žada vėl tokius manevrus surengti.

St. Vilbėnas.

Marijampolė, Dr. Purickio paskaita.

Vasario mė. 21 d. 36 š. būrio rūpesčiu suruošta paskaita „Mūsų vyriausybės politika Klaipėdos krašto atžvilgiu“.

Paskaitos prisirinko klausyti ne tik pilna salė, bet ir gretimieji salės kambariai ir karidoriai.

Prelegentas apibūdino Klaipėdos krašto padėtį juridiniu, tautiniu reikalu, apie galimus iš vokiečių pusės pasikėsinimus ir lietuvių pareigas mokėti atgautus kraštus išlaikyti. Priminė L. Š. S-gos, kaip kultūrinės pajėgos ir drauge karinės jėgos didelę reikšmę Lietuvos nepriklausomam gyvenime.

Be bendrų pašnekusių, čia buvo dar kelios reikšmingos kalbos.

Homo et Humus.

Polekėlė (Šiaulių apskr.).

Nežiūrint į nepatogias veikimo sąlygas, būrys kruta. Beveik kas mėnuo yra šaukiami visuotini susirinkimai ir laikomos paskaitos. Būrio šaulių tarpe yra didelis nuostimtis atsargos karių, kurie į būrį įneša nemaža gyvumo ir drausmės. Pats būrio vadas yra savanoris kūrėjas, Lietuvos nepriklausomybės kovų dalyvis. Todėl moka savo vaizdingais pasakojimais iš nepriklausomybės karo laikų sukelti šaulių tarpe patriotinius jausmus, tėvynės meilę.

J. Keras.

Siesikai.

Vasario 19 d. savo brolio buvo nužudytas vietos būrio šaulys V. Nuogaras.

Nužudytasis buvo savanoris kūrėjas. 1919 m. pastojęs į Panevėžio b-ną dalyvavo visuose to bataliono žygiuose ties Panevėžiu, Meškučiais, Musninkais ir kitur, visur pasižymėdamas drąsa, narsumu ir sumanumu.

Dalyvaudamas šaulių organizacijoje, buvo vienas veiklesniųjų Siesikų būrio šaulių. Ir vis laukė valandos, kada galės eiti Vilniaus vaduoti. Bet, deja, nelemta buvo sulaukti. Ir kaip tenka apgailėti šio tiek patarnavusio ir dar daug žadėjusio tėvynei jos sūnaus, kritusio ne nuo priešų ginklo, bet nuo savo kerštingo brolio rankos.

K. P-tas.

Kreivoji, Marijampolės apskr.

Būrys gerai veikia ir ruošias įsigyti vėliavą.

Vasario 21 d. buvo 42 Kreivosios š. būrio visuotinis susirinkimas. Būrį lankė rinktinės vadas ir laikė paskaitą apie cheminį ir bakteriologinį karą. Atlikti pratimai su dujokaukėmis. Tikrinta kariškas parengimas. Šauliai naujokai gerai kariškai paruošti. Ginklai užlaikomi gerai. Šauliai ir šaulės padėklamavo apie 6 eiles, daugiau kariško turinio, liečiančias Vilniaus atgavimą.

Būrį gražiai tvarko jo pirmininkas mokyt. š. Sulžickas ir būrio vadas š. Žebrauskas. Būrys turi šaulių — dragūnų dalinį.

Siemet ruošiamasi vėliava įsigyti.

Klevas.

Auga ir puošiasi Dzūkų sostinė Alytus.

Kas tik čia atvyksta, beveik kiekvienas pamilsta tuos smilčių kalnus, žaliuojančius miškus ir jautrius dzūkus. Bet ir patys dzūkai ypatingai myli savo sostinę — Alytų. Dar neperseniai grįžę iš Amerikos kun. Krasnickas, Dimša, Zimavičius ir kiti pastatė po kelis gražius namus. Taip pat pastatyti gražūs pašto rūmai, dar nepašvesti apskrities valdybos rūmai.

Sutvarkytas vidury miesto trikampis. Netoli gimn. rūmų, jau iš tolo, matyti didingas paminklas žuvusiems už Lietuvos laisvę. Gražūs ir originalūs paminklai — kapai a. a. karininko Juozapavičiaus ir šaulio Bloznelio. Pas visus gerų norų netrūksta, bet dzūkai, kaip girdėti, turi vėl naujų sumanymų, pasiryžimų, vieningumo ir darbštumo.

Dabar Alytaus šaulių rinktinė gavo iš miesto valdybos centre žemės sklypą. Gražioje vietoje priešais rinkos aikštę, nepriklausomybės paminklą ir tvarkomą m. parką. Statys a. a. karininko Juozapavičiaus vardu trijų ar keturių aukštų paminklinius namus. Įmūrys a. a. kar. Juozapavičiaus žuvimo vaizdą — reljefą. Įrengs atskirą kambarį — a. a. Juozapavičiaus galeriją, salę, skaityklą. Apačioje slėptuvę nuo nuodingų dujų.

Mok. Č. D.

Kurtuvėnai (Šiaulių apskr.).

Ši miškuota, kalnuota ir vandeninga žemaičių apylinkė yra arti Dubysos ir Ventos upių. Vietos labai gražios. Įvairūs karai ir sukilimai taip pat tos apylinkės neužmiršta. Yra gerų priedangų gintis. Dar seniau, prieš didįjį karą, kasinėjant kokias nors tuščias ir užmirštas vietas, pasitaikydavo iškasti žmonių kaulų. Matyt, tai senesnių karų bei sukilimų liekanos. Nepriklausomybės karų metais šioj apylinkėj yra buvę bolševikai ir bermontininkai. Susiorganizavę vietos partizanai energingai kovėsi su bermontininkais ir nemaža buvo juos prigąsdinę. Yra ir žuvusių bei prieš sušaudytų vietos partizanų, kurie palaidoti naujose kapinėse. Senose kapinėse yra palaidotas vietos savanoris kūrėjas, 1920 m. rudenį žuvęs kautynėse su lenkais Suvalkų krašte. Siemet vasario 16 d., minint Nepriklausomybės sukaktuves, šie žuvę karžygiai vietos organizacijų ir gyventojų buvo tinkamai pagerbti. Po pamaldų eisena nuėjo ant senųjų ir naujųjų kapinių, uždėjo vainikus ant žuvusių — partizano Juozo Vitkausko ir savanorio kūrėjo Povilaičio — kapų, pagiedojo gedulingas giesmes ir t. t.

Iš šios apylinkės yra net 1918 m. stojusių į Lietuvos kariuomenę Vilniuje savanorių kūrėjų ir Vyčio kryžiaus kavalierių, aktingai dalyvavusių nepriklausomybės kovose. Vienas tokių yra net dalyvavęs pirmame Lietuvos vėliavos pakėlime Vilniaus Gedimino pilies bokšte (1919 m. sausio 1 d.), kur dalyvavo tik 7 kareiviai ir 3 karininkai. Be to, kitas šio pakėlimo dalyvis, nors gimęs buvo ir svetur, bet Kurtuvėnų apylinkėse yra augęs ir praleidęs kūdikystės dienas. Šie abu yra taip pat stovėję ir pirmoj garbės sargyboj prie pakeltos Lietuvos vėliavos Vilniaus Gedimino pilies bokšte (šioj sargyboj buvo tik 6 kariai). Vadinas, mūsų apylinkės vyrams teko labai reta, garbinga ir istoriška pareiga patekti į tą menkutį pirmųjų Lietuvos vėliavos saugotojų būrį.

Paminėjus gerąsias puses, negalima praeiti ir pro blogąsias. Turėjome ir išgamų. Buvo atsiradę ir tokių, kurie tarnavo bermontininkų ir bolševikų (raudonųjų žemaičių pulkuose) eilėse. Du tokie mūsų apylinkės (iš raudonųjų pulkų) vyrai yra žuvę kautynėse ties Luoke.

Dabar turime šaulių būrį, kuris atsistatančio miestelio ribose gavo žemės sklypą savo namams pasistatyti.

B. L-us.

N. Ūta (Marijampolės ap.).

Rinktinėje yra suorganizuotas šaulių dragūnų eskadronas. Taip pat būrys prisidėjo vietos pašto agentūrą steigiant, ir ypač aktingai pasidarbavo įvedant telefoną: padėjo suvežti stulpus, juos sukasti ir t. t.

Per metus suruošta keletas vakarų su vaidinimais ir šokiais. Kadangi ruošiant vakarus daug vargo tenka įrengiant sceną (tenka iš žmonių skolinti įvairiausių lentų, suolų ir t. t.), tai kiekvienas šaulys pasižadėjo duoti po du sieksnius lentų tinkamai išardomai scenai įrengti.

Kostas.

Alytus.

Vasario 19 d. buvo šaulių moterų 1 būrio skyriaus susirinkimas. Be einamųjų reikalų, aptarta instruktorinių kursų šaulėms reikalai. Išrinkta: sanitarinės, mėlynojo kryžiaus ir vakarų rengimo sekcijų valdybos. Kursus rengia šaulių moterų rinktinės valdybos, kurie įvyks kovo mėn. per Velykų atostogas.

Vasario 20 d. buvo šaulių ir 1 baterijos ugniagesių kursantų išleistuvės — bendri pietūs. Kursams vadovavo kap. Petruškevičius. Pamokas dėstė leit. Jonavičius ir kiti. Kursantus sveikino šaulių sąjungos inspekcija, šaulių sąjungos prezidentas, apskrities viršininkas p. Vitkus ir kiti. Baigė kursus per 50 asmenų.

Parovėja, Biržų val.

Buvusiam gr. Tiškevičiaus dvare, kurio centrą dabar užima Biržų miškų urėdija, yra pradžios mokykla ir pašto agentūra. Šaulių būrys čia įkurtas 1929 m. gruodžio m. 22 d. Malonu pažymėti, kad jaunuoliai, ypatingai atsargos kariai, dabar pradeda stoti į šaulius.

Juoz. Švitinys.**Ažuolų Būda, Marijampolės apskr.**

Vasario mėn. 21 d. 36 š. būrio rūpesčiu suruošta paskaita apie cheminį karą ir atlikta pratimai su dujokaukėmis. Paskaitos klausėsi 142 asmens ir pageidavo daugiau tokių praktiškų pamokymų.

Čia drauge buvo ir vietinio šaulių būrio susirinkimas. Nutarta įsteigti ugniagesybos kursus, kurie prasidės kovo m. 6 d.

Klevas.

Naujas sovietų lėktuvas, pavadintas „Ant-14“, padirbtas visas iš metalo (sovietų medžiagos, vad. „kolčugaliuminijaus“) ir turi 36 vietas keleiviams. Lėktuvą aptarnauja 5 žmonės. Lėktuvas turi 5 „Jupiter'io“ motorus (tipo 9 AKX), 2.400 arklių jėgų bendro galimumo.

Pats aparatas sveria 17,2 tonos, sparnai — 40,4 mtr. Tai vienas didžiausių pasaulio lėktuvų. „Ant-14“ gali nulėkti 236 klm. per valandą, tuo tarpu tokio pat tipo „Junkers'o“ lėktuvas gali nulėkti tik 215 klm., o anglų tik 208 klm. Aparatas greit pasikelia. Pilnu kroviniu lėktuvai pakyla į orą, prabėgę 10 — 15 mtr. Tai didelė pažanga. Lėktuvas gerai nusileidžia ir pasižymi patvarumu.

„Ant-14“ skiriamas civilės aviacijos reikalams, bet, žinoma, tiks ir karo reikalams.

Tvarko orkestrus. Sovietų kariuomenės orkestrai buvo gerokai apsileidę. Apie tai nemaža rašė pati raudonosios kariuomenės spauda. Dabar išleista nauji „kariuomenės muzikos būrių įstatai“, kurie nustato orkestrų pareigas kultūros bei švietimo darbe. Orkestrų vedėjai — kapelmeisteriai iki 1933.1 d. turi pasiręgti ir išlaikyti egzaminus, reikalaujamus iš atsargos būrio vado (atitinka mūsų aspirantų — jaun. leit. egzaminus). Išlaikę egzaminus, kapelmeisteriai perkeliama iš administracijos viršininkų į rikiuotės vadus. Muzikantai bus mokomi sanitarų pareigų, puskarininkiai — tiekimo ir ryšių tarnybos. Įvesta įgulos kapelmeisterių neetatinių vietos. Jie skiriami įguloje, kur yra 3 ir daugiau orkestrai. Įgulos kapelmeisteriai tvarko orkestrus bendruose paraduose, organizuoja lenktynes, skiria iš eilės orkestrus į tarnybą ir t. t. Tuo būdu manoma, tinkamai sutvarkyti gerokai apsileidusius ilgaplaukius „muzikantus“, mažai panašius į karius.

Ir vokiečiai į stratosferą.

Vasario 20 d. du studentai berlyniečiai: Sucksdorf ir Schutze su balonu „Ernst Brandenburg“ pakilo į stratosferą ir pasiekė 9.000 mtr. aukštumo. Pasibaigus deguonio atsargai, jie turėjo nusileisti Vestfalijoje, Rothe Muhle.

Balono lopšys buvo apmuštas specialia medžiaga ir turėjo 60 maišelių smėlio. 9.000 mtr. aukštumoje buvo 40 laipsnių šalčio. Lakūnai turėjo tokių instrumentų, kaip „Italijos“ dirizablio ir žemių ašigalį vadas — generolas Nobile.

3000 vaikų dalyvaus priešdujinio apsigynimo propagandoje.

Sovietų Rusijoje priešdujinio ir priešlėktuvinio apsigynimo darbas varomas dideliu mastu. Šioje srityje ten atsiekta gana daug: priešdujinio ir priešlėktuvinio apsigynimo organizacija „Osoavichim“ milžiniška.

Per rengiamą šiais metais priešdujinio ir priešlėktuvinio apsigynimo propagandos mėnesį pritraukiami dalyvauti ir vaikai, kurių šiam tikslui numatoma surinkti per 3000.

Rusai turi 1 milijoną kariuomenės ir 3 mil. paruošto rezervo.

Neperseniai Prancūzijos senato užsienių ir karo komisijoj buvo svarstoma apie Sov. Rusijos ginkluotąsias jėgas. Referentas senatorius Eccard nurodė, kad Sov. Rusija baigianti savo kariuomenės parengimą, aprūpindama savo krašto medžiaga. „Piatilietkos“ planai dėl geležinkelio ir transporto statybos surišti su kariuomenės parengimu. Referentas siūlė atkreipti į tai dėmesį ir atitinkamai reaguoti nusiginklavimo konferencijoj.

Baigiama statyti civiliams lakūnams mokykla Radome.

1929 m. Lenkijos priešlėktuvinės ir priešdujinės sąjungos pastangomis ir lėšomis Radome buvo pradėta statyti pirmoji Lenkijoje civilinė lakūnams mokykla. Mokyklos statybą pasiėmė minėtos sąjungos vyriausioji valdyba, veikianti per tam tikrą statybos komitetą. Mokyklos statyba kaštuos daugiau kaip vienas milijonas zlotų.

Iki praėitų metų pabaigos jau buvo visai pabaigtas statyti lėktuvų angaras ir mokyklos rūmai, kuriame baigiami visi vidaus įrengimai.

Mokyklos patalpose tilps 60 mokinių, mokymo salės, plaukimo baseinas, mokytojų personalui butai ir dirbtuvės.

Dabartinis aerodromo plotas bus padidintas iki 80 ha, kurio darbai prasidės dar šį pavasarį.

Darbų tyrimo komisija pareiškė, kad jei nebus jokių susitrukdyimų, tai šioji mokykla turės būti pabaigta ir pradės veikti 1932 m. Mokykloje galės vienu kartu mokytis 50 mokinių.

Įsteigtas Lenkijos R. aerokliubas.

Į praeitais metais įsteigtą Lenkijos respublikos aeroklubą įeina visi atskiri aero klubai: 1) Varšuvos, 2) Krokuvos, 3) Lvovo, 4) Poznanės, 5) Vilniaus, 6) Kotovicų, 7) Lodzės, 8) Liublino, 9) Bialo-Podlaska ir 10) Dancigo.

Prasidėjo įdomi kova. Vasario mėn. 14 d. Kaune prasidėjo šachmatų matčas tarp dviejų pretendentų į Lietuvos šachmatų meisterius — Mikėno ir Machto. Pirmą partiją laimėjo Mikėnas, o antrą Machtas. Iš viso bus žaidžiama 6 partijos. Rungtynės užims 6 — 7 savaites.

Lietuvos futbolo lygos suvažiavimas. Vasario mėn. 21 d. Kaune sporto salėje buvo LFL suvažiavimas. Suvažiavime dalyvavo keturios apygardos — Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Suvalkijos. Pirmininkavo ltn. Saunoris (Kl. sp. s-ga), sekretoriavo p. Vencius.

Plačiai ir išsamiam pranešė apie lygos veikimą LFL pirmininkas pulk. Štencelis.

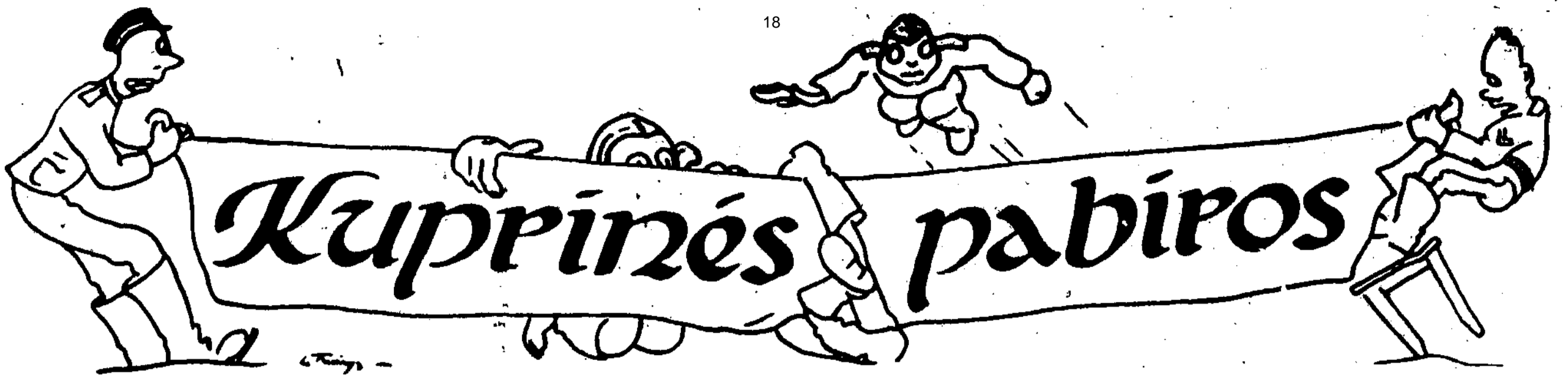
Daug ginčų sukėlė sumanymas grįžti prie senos Lietuvos futbolo pirmenybių tvarkos. Tačiau šiam sumanymui smarkiai pasipriešinta, ypač iš provincijos atstovų pusės. Pagaliau, balsuojant, senos tvarkos šalininkai buvo katastrofiškai „nugalėti“, nes už seną tvarką buvo surinkta vos 4 balsai, o už dabartinę net 42 balsai.

Futbolo lygos pirmininku suvažiavimas vienbalsiai per rinko pulk. Štencelį. Centro komitetan išrinkti: Dromelis, Arminas, Keturakis ir Zangė. Garbės teisman išrinkti: Rimša, Kalvaitis, Kalnietis. Revizijos komisijon: Balta, Kudirka, Saunoris. Be to, dar išrinktas lygos pirmenybių vykdymo komitetas iš 3 asmenų.

Suvažiavimas tarp įvairių pasveikinimų pasiuntė taip pat sveikinimą ir krašto apsaugos ministeriui.

Iš pasaulin. sporto kronikos. Vasario mėn. pabaigoj Pietų Vokietijos rinktinė Budapešte aukštu rezultatu nugalėjo Vengrijos rinktinę net 6:3, nors pirmas puslaikis buvo lygus — 1:1. Paryžiaus rinktinė prie 15.000 žiūrovų nugalėjo Kelno r-tę 3:0. Plačiai žinoma Europoj Kanados hockey komanda „Ottawa“ sensacingu rezultatu nugalėjo Kanados rinktinę (pasaul. hockey meisterį) net 4:1. Šiomis dienomis pasibaigė Vokietijos kariuomenės pašliūzininkų pirmenybės. Pirmą vietą laimėjo 7 pionierių bataliono grupė praeidama (kalnuose) 25 klm. per 3 val. 33 m. 30 sek. Amerikos olimpinis žiemos komitetas laike III žiemos olimpiados žaidimų surinko 96.000 dolerių pajamų.

Lietuva — Latvija 0:3. Vasario mėn. 27 d. Rygoje buvo tarpvalstybinės hockey rungtynės tarp Latvijos ir Lietuvos rinktinių, kurios pasibaigė 3:0 Latvijos naudai. Vasario 28 d. tarpmiestinės Kaunas — Ryga rungtynės pasibaigė 5:2 latvių naudai. Bendrai latviai nuo pr. metų toli pažengė. Be to, prie mūsų nepasisekimų prisidėjo dar ir aikštės dydis, nes teko žaisti daug didesnė aikštė, negu kad žaidžiama Kaune.

Teisingai atsakė.

Simas: — Jonai, ką tu pirmučiausia darytum, pavyzdžiui, laimėjęs 60.000 litų?

Jonas: — Nieko kito, Simai, kaip tik pasiimčiau laimėtus pinigus.

Petr. Karig.

Pamokoje.

Skyrininkas: — Kokią teisę statutas duoda skyrininkui?

Naujokas: — Sąžiningai elgtis su valdiniais!

Skyrininkas: — Kvaily! Juk čia kiekvieno padoraus žmogaus pareiga.

Naujokas: — Bet ja mažiausiai skyrininkai naudojami, — tamsta skyrininke!

Suprato.

Skyrininkas juokiasi iš atėjusio nuo darbo kareivio:

— Na, dabar, tur būt, supranti, kaip atliekama be eilės?

— Suprantu!

— O be išėjimo?

— Puikiausiai!

— Na, kaip?

— Be išėjimo, vadinasi, neiti į gimnastiką ir rikiuotę!

— A, tur būt, patiktų?

— Nelabai, nes antrą dieną lėkštes plauju, — tamsta skyrininke!

V. Dilka.

— Kodėl Vytauto Didžiojo labai bijojo visi priešai.

— Todėl, kad jis priešų nebijojo.

Nelygu kas.

— Tu geri degtinę, kaip vandenį. Pagalvok, ar gi tai sveika?

— Klysti. Niekuomet aš tiek daug vandens neišgerčiau.

Gamtos pamokoje.

Mokytojas klausia mokinio:

— Kokių kritulių yra pas mus daugiausia: lietaus ar sniego pavidale?

— Sniego.

— Kodėl?

— Todėl, kad lietų žemė beveik visuomet sugeria, o sniego niekuomet nepajėgia sugerti.

Rimta priežastis.

Mokytojas aiškina mokiniams apie alkoholį ir jo kenksmingumą žmogaus sveikatai. Mokinių žinioms pagilinti jis parodo indą, kuriame patalpinti girtuoklio širdis ir inkstai.

— Mes visi žinome, kad alkoholis ardo žmogaus organizmą. Štai čia jūs matote, kaip atrodo jo sugadinta širdis ir inkstai.

Vienas mokinių atsiliepia:

— Tai kam, pone mokytojau, jus laikotė spirite?

Savaip suprato.

Mokytojas: — Kaip suprasti žodį „nuostolis“, Jonuk?

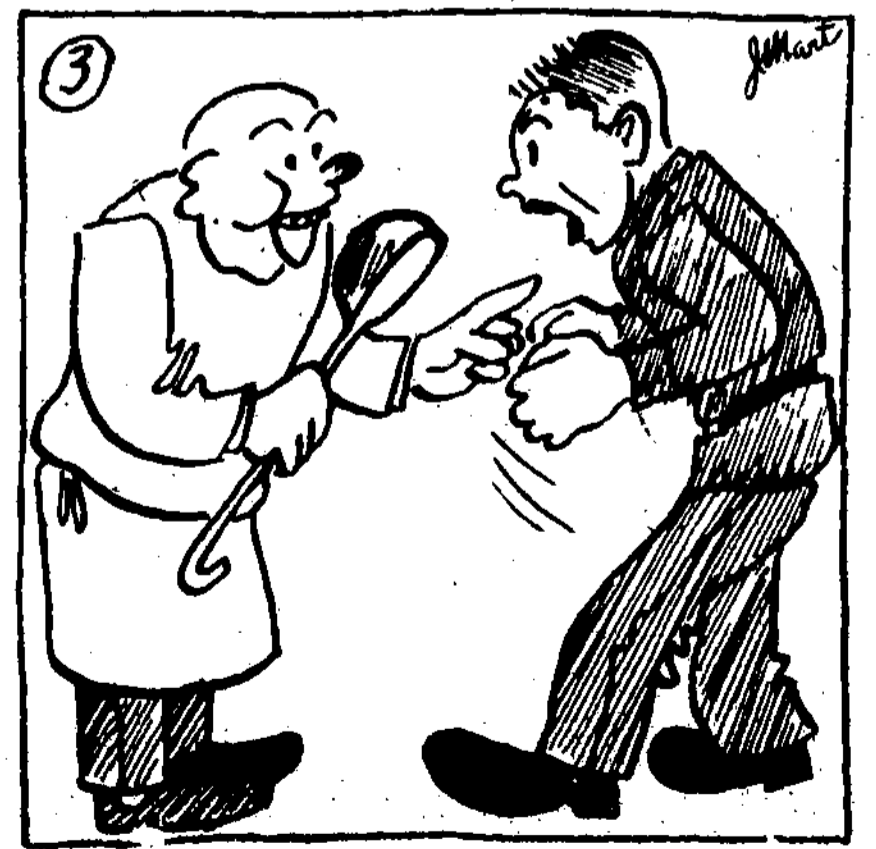
Mokinys tyli.

Mokytojas: — Na, jeigu tu nusipirktum gražų ir brangų arklį ir šis staiga pastiptų. Kas tada tau liktų?

Mokinys: — Oda ir pasagos, pone mokytojau.

P. Juodgudis.

Kareivio Raulo Rūko nuotyčiai. J. Martinaičio karikatūros ir žodžiai.

Po sunkių užsiėmimų
Apetitas žmogų ima —
Kožnas valgis jam gardus,
Barščiai lenda, kaip medus!

Kad juos velnias, barščiai šalti,
Tai vis tie virėjai kalti!
Raulas šaukštą latatai —
Ir nupliko, kaip matai!

— Tu, virėjau, vištos koja,
Kodėl barščiai negaruoja?...
— Iš kur imsis tie garai,
Jei taukų ten perstorai!

Cukrus fiziškai stiprina karį.

Iš medicinos mokslo žinoma, kad cukraus vartojimas gerai veikia sunkų darbą dirbančių darbininkų organizmą, stiprindamas raumenis. Patirta, kad cukrus greičiausiai organizmo sunaudojamas, kai tuo tarpu kiti organizmą stiprinantieji maisto elementai, kaip baltymai ar taukai, sunaudojami lėtai, nes pirma skrandyje jie paverčiami cukrum ir tik paskui jau veikia, kaip cukrus.

Praėjusio šimtmečio pabaigoj Anglijoje ir Vokietijoje buvo tyrinėjamas cukraus veikimas ir į karius. Iš tų tyrimų pasirodė gana gerų rezultatų. Kariškas gydytojas Schumberg konstatavo, kad vartojimas kasdien 30 gramų cukraus žymiai sustiprina kareivį. Jis priėjo išvados, kad dažnas, nors ir mažų cukraus dozių vartojimas, greitai sustiprina nusilpusius raumenis.

Antras gydytojas, Peitensdorfer, pasiekė visai konkrečių cukraus veikimo duomenų. Tyrimams jis parinko iš kelių kuopų po dvidešimt kareivių, iš kurių dešimčiai buvo duodama cukraus ir kitai dešimčiai neduodama. Be to, į pirmąją kategoriją, t. y., gaunančių cukraus, buvo parinkti silpnesni kareiviai. Su šiomis kareivių grupėmis minėtasis gydytojas atliko tyrimus per 38 dienas, manevrų metu. Iš karto jis kareiviams davė per dieną septynis gabaliukus cukraus po 5 gramus, paskui vis didino — aštuonis, devynis, dešimtį ir tryliką gabaliukų per dieną. Pabaigoj cukrų gaunantieji kareiviai per dieną jo suvartodavo 50—60 gramų. Vieniems cukraus duodavo iš ryto su kava, kitiems žygio metu, tretiems poilsio metu.

Po tų trisdešimt aštuonių kantraus tyrimo dienų gydytojas Peitensdorfer patyrė, kad cukrų vartoję kareiviai svorio priaugo 1,25 klg., o nevartoję tik 1 klg. Kartu buvo tiriami ir kiti organai, kurių veikimas buvo teigiamas.

Pasirodė, kad be raumenų ir bendro organizmo sustiprinimo, cukrus dar mažina alkį ir troškulį, suvalgę jo keletą gabaliukų, kareiviai, palyginamai, lengvai pernešdavo troškulį.

Iš tų visų tyrimų buvo pastebėta, kad kareiviai su didenu noru vartoja cukrų; cukrus nuramina alkį ir troškulį, ir suteikia organizmui atsparumo.

Cukrus patogiausia laikyti aliumininėse dėželėse.

Šie nurodymai dėl cukraus vartojimo naudingumo labai įsidėmėtini tiek kariams, tiek ir sunkų fizišką darbą dirbantiems darbininkams.

Kur ir kaip atsirado pirmieji popieriniai pinigai.

Žinoma, kad Kinijoje Kiniečiai pirmieji išrado popierių, tai pirmieji pradėjo dirbti ir popierinius pinigus.

Pirmųjų popierinių pinigų pradžia buvo tokia. Apie 807 metus, viešpataujant ciecoriui Hiantson'ui, Kinijoje buvo užėję sunkūs metai. Tuomet tas valdovas įsakė visiems pirkliais ir turtuoliams sunėsti savo pinigus į valdžios išdą. Už atneštus pinigus valdžios išdas indėlininkams išduodavo tam tikrus popierinius lakštėlius, kuriuose buvo atspaudžiama įneštų pinigų vertė.

Po trijų metų sostinėje tie piniginiai ženklai buvo iš apyvartos išimti, tačiau provincijose jie tebebuvo vartojami ir toliau. 906 m. Kinijos ciecorius Thast-Sui tuos ženklus vėl leido vartoti visose Kinijos provincijose ir pavadino juos „pian-thsian“. Toki popieriniai ženklai prekyboje pasirodė labai parankūs, todėl pirkliai nešdavo savo pinigus į valdžios išdą ir mielai keisdavo į popierinius ženklus pian-thsian. Popieriniai pinigai smarkiai platinosi. 997 m. jų jau buvo į apyvartą paleista 1.700.000 sidabro uncijų, o 1021 m. popierinių pinigų, apyvarta siekė 2.830.000 sidabro uncijų.

Tais laikais jau buvo susidariusi net tam tikra popieriniams pinigams leisti bendrovė, panaši į dabartinius bankus, kuriai davė teisių leisti popierinius pinigus. Po kai kurio laiko ši bendrovė bankrutavo, sukeldama visoj šaly daug nepasitenkinimų ir ginčų.

Tuomet Kinijos valdovas įsakė išimti iš apyvartos subankrutavusios bendrovės pinigus ir nutarė, kad toliau popierinius pinigus leisianti tik valstybė.

Popierinių pinigų vienetą pavadino „kiao-tsu“, kuris turėjo vienos sidabro uncijos vertę. 1032 m. visoj Kinijoje šių kiao-tsu buvo į apyvartą paleista 1.256.000 sidabro uncijų.

Kiao-tsu pamažu žmonėse įgijo pasitikėjimo ir juos pradėjo leisti net atskirų provincijų valstybiniai išdai. Tačiau čia susidarydavo daug nepatogumų, nes vienoj provincijoje išleisti popieriniai pinigai neturėdavo eigos kitoj provincijoje.

Tai tokie buvo pirmieji popieriniai kinų banknotai, kurie pinigines vertės, iš tikrųjų, negalėdavo turėti, nes neturėjo padingamųjų kapitalų, kaip dabar yra bankuose.

Įdomiai apie Kinijos pinigus savo atsiminimuose parašė Venecijos keliautojas Marco-Polo, kuris 1288 m. keliavo po Kiniją ir pats turėjo progos pamatyti tuos pirmutinius popierinius pinigus.

Pinigams popieris buvo gaminamas iš medžio, popieris buvo juodos spalvos su visokių rūšių nameliais. Pagamintasai popieris buvo sukarpomamas į įvairaus dydžio keturkampius, atsižvelgiant į tai, kokia kuriam keturkampiu buvo skiriama vertė. Kiekviename tokiam keturkampy buvo įrašomi kelių valdžios išdo valdininkų parašai su jų antspaudais ir be to, dar buvo prispaudžiamas antspaudas paties Kinijos valdovo ciecoriaus.

Padirbimas tokių pinigų Kinijoje buvo smarkiai baudžiamas, o atsisakius juos priimti gresė net mirties bausmė.

Susidėvėjusius popierinius pinigus buvo galima išduose pakeisti naujais, tik reikėdavo išdo naudai sumokėti tris procentus keičiamos sumos.

Popierinius pinigus taip pat buvo galima tuose pačiuose išduose iškeisti ir į sidabro uncijas.

Tai tokia pirmutinių popierinių pinigų kilmė.

Pigiausias lėktuvas pasaulyje.

Pragos „Ceste Slovo“ praneša, kad karo instituto, oro susisiekimo skyriaus, du inžinieriai sukonstruavo naujo tipo sporto lėktuvą. Motoras turi 40 P. S., jo greitumas yra 180 kilometrų per valandą ir suvartoja 10 litrų benzino 100 kilometrų. Tuo būdu šitas lėktuvas suvartoja mažiau benzino negu automobilis.

Tokio tipo lėktuvas dviem asmenims kaštuoja tik 45.000 čekų kronų.

Nauji leidiniai.

Mūsų Žinynas. 1932 m. XXII t. 84 nr.

„Lietuvos Auto“ 2 nr.

„Kultūra“ 2 nr.

Lietuviškoji Enciklopedija I tomas III sąsiuvinys.

„Gailėtingoji sesuo“ 1 nr.

„Muzikos Barai“ 1932 m. 2 nr.

„Talka“ 1932 m. 2 nr.

„Medicina“ 1931 m. 12 nr.

Juozas Urbšys. Medžiaga Vilniaus ginčo diplomatinėi istorijai. Kaunas. 1932 m. „Sakalo“ b-vės leidinys. 47 psl. Kaina nepažymėta.

Šioje knygutėje autorius yra surinkęs visus diplomatinis dokumentus, kuriais pasikeitė mūsų ir lenkų vyriausybės per 1918 — 1920 metus. Prie kiekvieno dokumento yra pridėti ir autoriaus komentarai. Manau, kad istorikams ši knygutė gali būti įdomi ir naudinga.

Procentinių santykių skaičių 1 — 60 lentelė vieno tikrumu. Šiaulių valdžios berniukų gimnazijos mokinių kooperatyvo leidinys. Šiauliai. Kaina 30 cent.

V. R o s t a u s k a s. Artutinis skaičiavimas. III ir V klasių kursas. Šiaulių valdž. bern. gimn. mok. kooper. leidinys. 1932 m. 31 psl. Kaina lt. 1,75.

„Šiaulių metraštis“. III metai. Informacijos, statistikos ir kraštotyros knyga 1932 metams. Redagavo P. Bugailiškis. Šiaulių kraštotyros draugijos leidinys. 120 psl. Kaina nepažymėta.

Knygutėje yra apščiiai įdėta įvairios statistinės medžiagos ir be to, dar yra gausiai iliustruotas kraštotyros skyrius. Būtų gerai, kad šiaulių pavyzdžiu pasektų kiti mūsų miestai ir apskritys, išleisdami panašias knygutes. Tas daug mums palengvintų geriau pažinti mūsų krašto praeitį ir dabartį, ko mums šiuo metu dar taip jaučiamai trūksta.

Lietuviškai vokiškų pasikalbėjimų knygelė. Sudarė Eduardas Hermann'as, ordinarinis Göttingen'o universiteto profesorius. Kaunas. 1931 m. „Sakalo“ b-vės leidinys. 158 psl. Kaina nepažymėta.

Knygutė išleista tokių pat kitomis kalbomis knygučių pavyzdžiu. Lietuviškas tekstas kirčiuotas. Tiek lietuviui, besilankančiam Vokietijoje, tiek vokiečiui — Lietuvoje gali būti naudinga.

Moksliskas veikalas apie alkoholį ir jo įtaką.

Ligi šiol lietuvių kalba buvo tik mažų knygelėlių — brošiūrėlių, kurios populiariu, visiems suprantamu būdu vaizdavo alkoholio ir nikotino kenksmingumą. Šiai spragai užkišti L. K. Blaivybės D-ja išleidžia seniai ruošiamą moksliską veikalą „Pagrindiniai alkoholio klausimai“. Veikalas skiriamas kuni-gams, mokytojams, visuomenės veikėjams ir visiems tiems, kuriems rūpi tautos gerovė ir kuri tēra atsiokiama tik nublaivinus kraštą. Knygnai, skaityklos, bibliotekos šią knygą turētu pirmoj vietoj statyti. Knygos kaina išsirašant iš anksto tik 5,70 lit. Veikalas vidutinio formato 200 psl., redaguotas, prof. dr. Gyliai prižiūrint, dr. J. Matuso.

D-ras E. L. Kaukas. Gydytojas pasakoja. „Naujojo Žodžio“ b-vės leidinys. Kaunas, 1932 m. 159 psl. Kaina 3 lit.

Šioje knygoje įdėta 33 neilgos, bet gana įdomios ir aktualios novelės. Visų novelių pagrindas — seksualiniai bei lytiški

vyro ir moters santykiai. Tie santykiai prašviesti pro nervų ligų gydytojo prizmę arba praleisti pro jo kabinetą bei kasdienio gyvenimo patyrimus.

Rašymo būdas paprastas, be jokių pretenzijų bei gudravimo. Labai ryškiai rodoma tam tikra žmonių gyvenimo sritis, rodoma įvairių—įvairiausiai būdais bei atsitikimais. Ši knyga vis dėlto tinka tik „suaugusiems“, suaugusiems ta prasme, kad geriau pažįsta gyvenimą ir jo reiškinius.

L. Dovydenas. **Buvo žmogus be kojų.** Liet. Karo Invalidų Sąjungos leidinys. Kaunas, 1932 m. 256 psl.

L. Dovydenas pasirodo jau su antra savo knyga. Veikalo rūšys — novelės. Jų keletas — vienos didesnės, antros visai trumputės ir, galima sakyti, be vaizdo ir be išpūdžio. O taji dalyką pats autorius gadina. Aiškiai matyti, kaip jis net puotodamas stengiasi išsipasakoti — pamokyti, išaiškinti. Taigi, dėl tokios autoriaus būdo ydos nukenčia daugelis veikėjų, kurie, lyg nesuaugę vaikai, paliekami užpakaly, o už juos kalba vyresnieji. Bendrai, novelėse trūksta veiksmo, trūksta vaizdinimo — daug retorikos.

Palyginę su pirmąja knyga, vis dėlto matome žymesnę pažangą kompozicijos ir psichologiško atžvilgiu. Ypačiai gražios ir tikrai įdomios, išpūdingos apysakaitės — „Nesunešiotos kojines“ ir „Armonikėliai“. Pirmoj vaizduojamas savanoris Tatkus, kuris dėl tėvynės palieka namus, turtingą ūkį, mylimą Adelę ir eina į kovos lauką, kaip tikras ir sąmoningas pilietis. Čia ji išstinka nelaimė — nutraukia sviedinys abi kojas. Kai grįžta iš fronto — visai kita situacija: Adėlė jau sužavėta kito — Talausko, kuris gudriai pasinaudoja karu ir spekuliuodamas jo reikalais be jokio pavojaus pralobsta. Tatkus traagiškai baigia savo dienas, kaip invalidas ir kaip atliekamas žmogus.

„Armonikėliuose“ vaizduojamas miesto užkampių varguomenės gyvenimas ir be priežiūros palikti vaikai.

Visose apysakose daug vargo ir nelaimių, kitaip sakant, žmonių apluošimo, gal todėl ir parinktas toks keistas vardas „Buvo žmogus be kojų“.

Yra ir nerūpestingumo iš autoriaus pusės. Bendrai, jeigu autorius nori, kad jo knyga būtų mylima, pats turi savo knygą mylėti, vadinas, daugiau ja rūpintis. Dabar to rūpesčio kaip ir trūksta. Sakysim, neretai pasikartoja tos pačios pavardės, paskum, apysakoj „Nesunešiotos kojines“ beveik per pusę veikalo vietoj Tatkienės, visur Salienė. Tatkienė irgi nebus lietuviškai — T a t k u v i e n ė (plg. Raščius—Raščiuvienė, Puodžius — Puodžiuvienė ir t. t.). Bendrai, knyga verta dėmesio ir simpatijos.

Klausimai ir atsakymai.

Kl. 4. Š. m. vasario 16 d. Upyno (Tauragės apskr.) klebonas kun. Kalvaitis po mišių, Nepriklausomybės šventės proga, sakė tam tikrą pamokslą. Pamoksle, be kitko, pasakė: „Jau nuoliai, patekę į Lietuvos kariuomenę, nė vienas negrįžta geru kataliku. O tokie „nekatalikai“ nepriklausomybės negalės išlaikyti“.

Kadangi man neteko kariuomenėje tarnauti, tai prašau „Kario“ redakcijos paaiškinti, ar, iš tikrųjų, Lietuvos kariuomenė katalikybę ir dorą naikina? **Upyniškis.**

Ats. 4. Tai netiesa. Kiekvienoj kariuomenės daly yra kapelionas, kuris rūpinasi karių tikiybinių ir doros jausmų skiepijimu ir ugdymu ne blogiau, kaip parapijų klebonai. Nepriklausomybe džiaugiasi gana daug ir nekatalikiškų šalių, todėl matome, kad tikyba su politine nepriklausomybe nieko bendra neturi. Be to, tenka pabrėžti, kad kariuomenėj niekas nei raštu, nei žodžiu bedievybės bei kokių nors kitų tikiybinių sektų neskleidžia. Kiekvienam laisvai leidžiama savo tikyba išpažinti.

KLAIDOS ATITAIŠYMAS.

Po „Kario“ 9 nr. 174 psl. įdėtos fotografijos (Karo mok. š. m. jaunesnysis kursas) parašo klaidingai pažymėta, kad tai Namajūno foto.

Galvosūkių 8 nr. sprendimas.

I. Sala. Kds. Salakas. Sakalas.

II. Kairas. Vairas. Zvairas.

III. Patranka. Ranka. Karan.

Gerai išsprendė visas tris šaradas ir gauna po 2 tašku šie asmens: 1) v. p. J. Paliulis (2 p. p.); 2) P. Budreika (KKDD); 3) A. Kotleris (III p. div. št.); 4) gr. J. Banelis (2 art. p.); 5) j. p. J. Naujokaitis (5 p. p.); 6) virš. J. Sinkevičius (4 p. p.); 7) Z. Sviklas (5 p. p.); 8) L. Briedis (VŠ); 9) E. Felgendrėgeris (Pgg); 10) v. p. Visackas (ZŠAB); 11) J. Velnekis (P); 12) J.

Kotleris (8 p. p.); 13) T. Bitinas (Ž. Šnč.); 14) Tūlas Matas (8 p. p.); 15) v. p. Leipus (4 p. p.); 16) v. p. Švelnikas (4 p. p.); 17) v. p. L. Griškevičius (8 p. p.); 18) v. p. St. Mickevičius (5 p. p.). Gerai išsprendė tik dvi šaradas ir gauna 1 tašką J. Olšteinas (Trkš.).

Šiame rate antrą vietą laimėjo šie asmens: 1) Vyriausio Stabo — L. Briedis, 2) 5 pėst. D. L. K. Kęstučio pulko jaun. pusk. J. Naujokaitis ir 3) karo kalėjimo ir drausmės dalies — P. Budreika. Dovanų gauna: 1) Jaun. pusk. J. Naujokaitis „Kario“ prenumeratą nuo š. m. kovo 1 d. iki rugsėjo 1 d., 2) L. Briedis — Edgar Wallace „Vikruolis“, J. Petruolio „Didžiųjų žmogaus laimėjimų paslaptis ir pradžia“ ir Alfredo Bangos „Gyvenimo kryžkely“ ir 3) P. Budreika — L. Dovydeno „Buvo žmogus be kojų“ ir P. Rusecko „Rusijos plotais“.

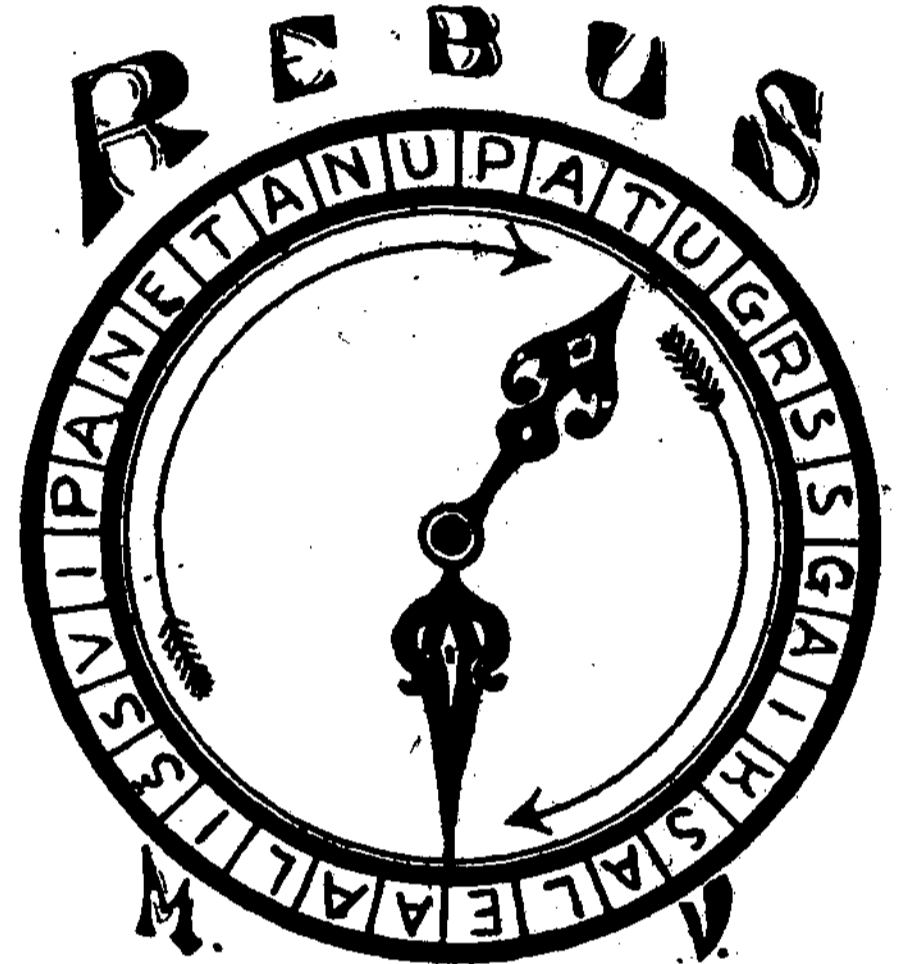
Galvosūkis 10 nr.

(Vert. 3 tšk.).

Perskaityti, kas čia parašyta.

Skaityti reikia rodyklės kryptimi, praleidžiant vienodą raidžių skaičių tarp vienos raidės ir kitos.

Pirmas teisingai išsprendęs šį galvosūkį 2 pėst. pulko karių gaus galvosūkio autoriaus (M. Vitulskio) skiriamą dovaną — knygas: 1) V. Mykoliaičio - Putino „Valdovas“ ir 2) Jules Verne „Už 20.000 metų“. Gavusiam šią dovaną šis sprendimas nebus įskaitomas, hendra tašku laimėjimo ratą. Kitiems sprendėjams bus įskaitoma.

G. G. Mokytojai!

„LIETUVOS MOKYKLA“

Tautos ugdymo pusmėnesinis laikraštis.

Kaina: Liet. Kat. Mokyk. S-gos nariams metams — 15 litų, pusei metų — 8 lt. Nenariams: metams — 20 lt., pusei metų — 8 lt. Moksleiviams ir studentams metams 8 litai.

„Lietuvos Mokyklos“ adresas:
Kaunas, Višinskio gatvė 16 Nr.

Jau XIV metai gyvuoja

„KARYS“

Kas tik vieną „Kario“ numerį gavo pamatyti, tas jau niekad nebesiskyrė su „Kariu“, nes „Karys“ yra įdomus, pigus ir gausiai iliustruotas savaitinis karių laikraštis. Kaina: 12 mėn. — 8 lt. 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt., 1 mėn. — 1 lt. Adr.: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė. „Karys“